

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 6. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbija vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za tuzemstvo: 15.20 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in moskovstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Azioni delle artiglierie in Marmarica

Altri mezzi corazzati nemici distrutti — 12 velivoli abbattuti — Bombardamento notturno di Marsa Matruh

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 3 dicembre il seguente bollettino di guerra n. 549:

In Marmarica i combattimenti sono proseguiti nonostante il maltempo con carattere locale.

A Tobruk attività di artiglieria e azioni di nostri reparti avanzati.

Nella zona centrale, qualche scontro con distruzione di mezzi nemici ed abbattimento di un apparecchio britannico da parte dell'artiglieria contraria.

Sul fronte di Sallum tiri dell'avversario contro la cinta fortificata di Bardia sono stati controbattuti. La contraria della piazzaforte ha fatto precipitare in fiamme un velivolo nemico.

Da ulteriori accertamenti risulta che i nostri difensori del caposaldo di Sidi

Omer hanno distrutto agli inglesi 17 carri armati, 5 autoblindati e 20 automezzi. Aeroplani britannici hanno lanciato bombe su Bengasi, Derna e altre località della Cirenaica. Uno di essi colpito ha dovuto atterrare, l'equipaggio è stato fatto prigioniero. Un altro è stato abbattuto a Derna dalla difesa contraria.

La nostra caccia ha abbattuto in combattimenti aerei cinque velivoli e quella tedesca due. Durante azione notturna sulla zona di guerra di Marsa Matruh un aereo da caccia nemico è stato abbattuto dai nostri velivoli da bombardamento.

Gli ufficiali capi equipaggio degli aeroplani che hanno affondato l'incrociatore nemico, di cui al bollettino di ieri sono il capitano Giulio Marini e i sottotenenti Aligi Strani e Giuseppe Coci.

Topniški ogenj v Marmariki

Nadaljnja sovražna oklopna vozila uničena — 12 letal sestreljenih — Nočno bombardiranje Marsa Matruha

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 3. decembra naslednje vojno poročilo št. 549:

Borbe v Marmariki se navzile slabemu vremenu nadaljujejo v krajevnem obsegu. Pri Tobruku delovanje topništva in posamezne akcije naših prednjih oddelkov.

Na osrednjem področju nekaj spopadov, ki so imeli za posledico uničenje sovražnih mehaniziranih sredstev ter sestrelitev britanskega letala po našem protiletalskem topništvu.

Na bojišču pri Sallumu streljanje sovražnika proti utrjenemu pasu pri Bardiji. Na strele je bilo odgovorjeno. Protiletalsko topništvo trdnjave je sestrelilo sovražno letalo, ki se je v zraku vnelo.

Iz nadaljnjih ugotovitev je razvidno, da so naši branilci posadke pri Sidi Omarju

uničili Angležem 17 tankov, 5 oklopnih avtomobilov in 20 drugih motornih vozil.

Angleška letala so metala bombe na Bengazi, Derno in druge kraje v Cirenaiki. Eno izmed njih je bilo zadeto in je moralo pristati, posadka pa je bila zajeta. Drugo letalo je naše protiletalsko topništvo sestrelilo v Derna.

Naši lovci so v borbah v zraku sestrelili pet sovražnih letal, nemški lovci pa dve. Med nočnim poletom nad področje pri Marsa Matruhu so naši bombniki sestrelili sovražno lovsko letalo.

Poveljniki posadk torpednih letal, ki so potopili sovražno križarko, o čemer je bilo govora v večeršnjem poročilu, so bili oficirji-piloti: kapitan Giulio Marini ter podporočnika Aligi Strani in Giuseppe Coci.

inteligencia, sposobnost in navdušenje. Na te čudovite vojaške vrline so naletela angleške sile, ki so imele sicer mnogo jekla, a malo duha. Znova je zmagal duh nad gmoto, tako da so morali biti sami Angleži in Američani presenečeni. Posebno velja to za poslednje, ki smatrajo vojno za nič drugega kakor za borzno operacijo, ki jo je z zadostnimi dobavami orožja zlahka mogoče uspešno dovršiti.

Ameriško priznanje braniteljem Gondarja

New York, 4. dec. s. »New York Times« komentirajo junaške borbe gondarskih braniteljev in pravijo: Obramba obleganega Gondarja je postala za Italijo simbol junštva. Gondarska garnizija je v borbi proti sovražni premoči, ki je v njej vztrajala kljub izčrpanim zalogam orožja in živeza, podala nov svetel dokaz poguma italijanskega vojaka.

»Washington Star« je prav tako objavil članek o italijanski kolonialni zgodovini v vzhodni Afriki in še posebej o etiopski vojni. Priznati je treba vse, pravi list, kar so Italijani storili v Etiopiji. Gradil so ceste, bolnišnice in šole. Pričeli so izvajati obširen program socialnih reform in domače prebivalstvo je že pričelo upati, da se mu obeta splošno blagostanje. Izolirani branitelji Gondarja so se junaško branili in sami sovražniki so priznali njihov pogum. V polni mori in častno so izpolnili nalogo, ki jim je bila poverjena.

Visoki letalski častniki pri Duceju

Rim, 4. dec. s. Duce je večerji sprejel na poslovnih razgovorih generala Liotta, kateremu je izrazil svojo toplo simpatijo spričo dela, ki ga je opravil v miru in vojni v raznih oddelkih letalskih sil, ki so bili pod njegovim poveljstvom.

Nato je sprejel generala Urbanija, ki je bil dve leti šef kabineta letalskega ministrstva. Pohvalil je delo, ki ga je na tem mestu opravil. General Urbani bo tudi dan sprejel poveljstvo neke večje letalske skupine.

Končno je Duce sprejel polkovnika Casera, ki je bil imenovan za novega šefa kabineta letalskega ministrstva.

Teritorialni uspehi pred Moskvo

Uničeni sovjetski tanki — Sovjetska transportna ladja naselila na mine — Avstralska križarka „Sydney“ podlegla nemški pomožni križarki — Uspehi v severni Afriki

Iz Hitlerjevega glavnega štaba, 4. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo večerj naslednje poročilo:

Na fronti pred Moskvo so priborili napadi oddelkov naše pehote in oklopnih voz, podpirani od močnih oddelkov bojnih in strnoglavnih letal, kljub trdovratnemu odporu in krajevnim protinapadom nasprotnika nadaljnje ozemlje. V teh bojih je bilo večerj uničenih skupno 20 sovražnih oklopnih vozil.

V finskem zalivu je zadelo velika sovjetska transportna ladja na nemško-finsko zaporo z minami in se potopila.

Na morju ob Angliji je bila z bombo hudo poškodovana večja trgovska ladja. V noči na 3. decembra so bombardirala letala pristanišče naprave na angleški južno-zahodni obali. V bitki z angleškimi brzimi čolni v Rokavskem prelivu so ladje za odstranjevanje min zadelo s topovi sovražne enote. Nasprotnik je nato prekinil borbo.

Pred avstralsko obalo je prišlo do pomorske bitke med nemško pomožno križarko »Cormoran« in avstralsko križarko »Sydney«. Nemška pomožna križarka pod poveljstvom fregatnega kapitana Detmerja je porazila in potopila v oborožitvi in brzini močnejšega nasprotnika.

Križarka »Sydney«, ki je imela 6330 ton, se je potopila z vso svojo posadko, ki je štela 42 častnikov in 603 mornarjev. Zaradi poškodb, ki jih je doživela v tej bitki, se je morala nemška ladja po zmagovitem boju prepustiti usodi. Velik del posadke se je

rešil ter je dosegel avstralsko obalo.

Pomožna križarka »Cormoran« je pri križarjenju na daljnih morjih potopila pod poveljstvom svojega junaškega poveljnika veliko število sovražnih trgovskih ladij.

V severni Afriki so bile južnozhodno od Tobruka obkoljene britanske sile (večina neke novozeelandske divizije) deloma uničene, deloma ujetje.

Reorganizacija ruske industrije nemogoča

Budimpešta, 3. dec. s. Angleške treditve, piše »Esti Ujsag«, glede možnosti reorganizacije sovjetske vojske in nadaljevanja vojne so izmišljotine, resnična dejstva so drugačna. Sovjetska Rusija bi potrebovala za reorganizacijo svoje industrije za Uralom najmanj 5 let, kar izključuje, da bi mogli Sovjeti nadaljevati vojno po zljah Angležev in Američanov. Sovjetska zveza bi morala imeti za nadaljevanje vojne veliko industrijo, ki bi mogla oskrbovati vojsko, katero bi Angleži radi organizirali za Uralom. Sovjetska vojna industrija je danes večji del v rokah Nemčije, dočim je v Sibiriji skoraj ni. Treba jo je torej ustvariti in jo oskrbeti s stroji in surovinami. Za vse to pa je potrebno tudi prometno omrežje in razvoj produkcije v rudnikih in premogovnikih ter drugih surovin.

Novo vznemirjenje na zapadu

Tokrat zaradi sestanka v Saint Florentin Vergigny — Ugotovitve Marcellea Deata

Berlin, 4. dec. u. Sestanek v Saint Florentin Vergigny je silno vznemiril angleške in ameriške službene kroge. Vznemirjeni so bili predvsem zaradi tega, ker je prišel Göring na sestanek s celo vrsto vojaških sodelavcev. Spričo te okoliščine je nastala cela vrsta hipotez in kombinacij, ki so ena bolj fantastična od druge.

Očitno ne vedo ali pa nečesto vedo, da nemški maršal ni samo vrhovni poveljnik nemških letalskih sil, marveč tudi med najbližjimi političnimi sodrujniki Hitlerja. Hipoteze in kombinacije pa imajo seveda tudi svoj posebni namen. Vzoredno s političnim sestankom Göringa in Petaina je namreč »Chicago Tribune«, ki je last mornariškega ministra polkovnika Knoxa, smatra le za potrebno objaviti nekaj podatkov o novih ameriških letalskih in pomorskih oporiščih na vzhodni polobli. Tako oporišča naj bi se zgradila v Liberiji, v Bathurstu, torej blizu Dakarja, pa tudi na Rdečem morju, konkretno v Masaui.

Roosevelt se še ni prepričal, da s političnim tolovajstvom na osnovi groženj, izsiljevanj in nasilja ne doseže nikakega ugodnega učinka, marveč lahko povzroči baš nasprotno rezultate, kakor pa se jih nadeja. Nikakor ni prenapetost, da se je sramotni pritisk, ki se je nekaj časa izvajal na Vichy, pripravil tamkajšnje državnik

baš nasprotno do tega, da se je francoska politika še bolj orientirala v evropskem smislu, kakor je to ugotovil v svojem zadnjem govoru tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop.

Kar se tiče dolgega razgovora v Saint Florentin Vergigny, iz razumljivih razlogov ni dobili podrobnih podatkov. Lahko pa se reče, da je razgovor potekel v ozračju iskrene pristnosti in da so bila obravnavana važna vprašanja, ki se tičejo Nemčije in Francije. Tukajšnji krogi opozarjajo na pomembno okoliščino, da je namreč do sestanka prišlo kmalu po zgodovinskem državniškem zborovanju v Berlinu. Ni tajna, da so službeni krogi v Vichyju pokazali posebno zanimanje za berlinski sestanek. Zavedli so se dvojne nevarnosti, ki grozi kontinentu s stepe in z oceana, svetovnega boljševizma in angleškega ter ameriškega imperializma.

Znanj francoski publicist Marcelle Deat je takoj izjavil potrebne konsekvence in ugotovil: »Nužno je potrebno, da se organizira aktivna obramba kolonialnega imperija proti Britancem, ki se ga hočejo polastiti, da bi tako nadomestili teritorialne izgube, na katere so morali pristati v prid Zedinjenim državam zaradi svoje zveze z njimi. — (Piccolo)

Pogajanja v Washingtonu

Izjave japonskih diplomatov o možnosti diplomatske ureditve spornih vprašanj

Washington, 4. dec. u. Japonska zastopnika Kurusu in Nomura sta se v američkem zunanjem ministrstvu sestala z državnim podtajnikom Sumnerjem Wellesom. Nomura je pozneje izjavil, da »Japonska posveča pozornost proučevju sleherni plat položaja in da bo šele nato odgovorila na noto Zelinje držav in osnovnih načelih ameriške politike na Daljnem vzhodu. Oba japonska diplomata sta potrdila, da se japonski formalni odgovor v Tokiju še sestavlja. Nomura je še dejal, da se Japonska želi, če le mogoče, izogniti vojni, pa da ni razlogov, spričo katerih ne bi bilo mogoče po diplomatski poti rešiti sedanjih spornih vprašanj. Razgovor, ki sta ga imela Kurusu in Nomura s Sumnerjem Wellesom, je trajal 35 minut. Takoj po odhodu iz zunanega ministrstva je Nomura novinarjem dejal: »On je govoril, mi pa sva poslušala.«

V posebnih ameriških krogih se je razširila vest, da Zedinjene države namerjajo nametati blokado na kraj, da bi Japanci

precizirala svoje stališče glede na noto, ki jo je poslal Hull pretekli teden japonski vladi.

Medtem je Roosevelt v Beli hiši sklical tako zvani »vojni kabinet«. Na seji so bili vojni minister Stimson, mornariški minister Knox ter državni podtajnik Sumner Welles. Sestanek se Cordell Hull ni udeležil. Na seji so proučili obči položaj na Daljnem vzhodu.

Angleži se izogibajo Šanghaju

Šanghaj, 4. dec. u. Vse angleške ladje, ki so na poti v Šanghaj, so prejele nalogo, da obidejo luko in se ustavijo v Hongkongu. Podoben nalog so prejele tudi nizozemske ladje, ki so se napotile naravnost v Manilo. To kaže na silno nervozo angleških oblasti kakor tudi oblasti v Nizozemski Indiji. Neutralski krogi smatrajo, da so bili ti ukrepi izdati zaradi tega, da ne bi angleške in

nizozemske ladje prišle v roke Japoncem v primeru, da bi zares izbruhnila vojna na Daljnem vzhodu.

Poveljnik avstralskih čet na Srednjem vzhodu general Blamey, ki je v ponedeljek prispel v Singapur, je v posebnih izjavi novinarjem svaril pred iluzijo, da bi mogla ameriška intervencija na Daljnem vzhodu dovesti do lahke in nagle zmagе demokracij.

Skrbi avstralske vlade

Washington, 4. dec. s. Listi objavljajo vest iz Camberre, da so avstralski vladni krogi zelo v skrbeh zaradi najnovejšega razvoja položaja na Tihem oceanu. Avstralska vlada je imela izredno sejo, s katero je britanski vladni poslanci posebno poslanico, v kateri je obelodala svoje stališče glede položaja. Na seji člani vlade niso prikrivali svoje bojazni za položaj Avstralije. Ministrski predsednik Curtin je izjavil, da so bile avstralske letalske in pomorske sile znatno ojačane in da je treba smatrati, da je Avstralija že v popolni vojni pripravljenosti. Za danes je bila napovedana nova seja vlade, ki bo v Melbournu.

Japonci pripravljeni braniti Taj

Washington, 4. dec. u. Nevrtralne vesti iz Daljnega vzhoda kažejo, da namerava japonska mornarica v primeru japonske akcije proti Tajju zavzeti polotok Kra, da bi si tam uredila pomorsko oporišče. V Bangkoku se je izvedelo, da nameravajo Japonci zahtevati od Taja, da bi jim v celoti poveril vojaško obrambo dežele.

Čilska obrambna politika

Santiago da Chile, 4. dec. u. Huda napotost, ki vlada v odnosih med Japonsko in Ameriko, je prišla do izraza tudi na seji čilske vlade, ki so se udeležili tudi vrhovni poveljniki oboroženih sil. Na seji so sklenili izdati vrsto odločnih ukrepov za zaščito čilske teritorialne integriteti. Po seji je bil objavljen komunique, ki pravi, da bodo ti ukrepi izdati zaradi vojne v Evropi in napetosti med Japonsko in Ameriko, a v smislu čilske obrambne politike in v skladu s kontinentalno obrambo.

Italijansko-rumunski trgovinski sporazumi

Bukarešta, 4. dec. s. Mešani italijansko-rumunski trgovinski odbor, ki je te dni zasedal v Bukarešti, je zaključil svoje delo. Večeraj so podpisali poseben protokol in vrsto sporazumov, ki se nanašajo na trgovinski promet med Italijo in Rumunijo za dobo do konca septembra 1942. S sklenjenimi sporazumi se bo trgovinski promet med obema državama v okviru sedanjega položaja čimbolj razvil. Rumunija bo Italiji dobavljala petroleje in derivate, nadalje kmetijske pridelke, predvsem žito in koruzo, krmo in les in še nekaj drugih surovin. Italija pa bo izvažala v Rumunijo tekstilne proizvode ter izdelke mehanike, kemije in farmacevtske industrije. Rešena so bila tudi rana carinska vprašanja.

Potopitev avstralske križarke

Edinstven uspeh nemške pomožne križarke, ki je potopila tudi mnogo trgovinskih parnikov

Berlin, 4. dec. s. Potopitev avstralske križarke »Sydney« je nedvomno ena najslajnejših epizod v zgodovini pomorske vojne, ker je to uspelo nemški pomožni križarki »Cormoran«. »Cormoran« je bila nekoč trgovska ladja. Čeprav ni bila posebno močno oborožena ne oklopljena, ji je vendar uspelo spraviti na dno morja eno izmed najmodernejših britanskih križark. »Sydney« je bila dejansko splovljena iz ladjedelnice pred 7 leti. Dve leti nato je bila vključena v vojno mornarico. Avstralska mornarica, ki nima bojnih ladij, je utrpela s tem hudo izgubo. Preostalo ji je le še 5 križarek, 5 rusilcev, nekaj motornih torpednih čolnov in drugih manjših ladij. Potopitev »Sydney« ima spričo tega, za strateški položaj na Tihem oceanu poseben pomen.

Pomožna križarka »Cormoran« si je pridobila že mnogo laurik. Dožde mesece je plula po daljnih morjih na vse strani. Povsod je uspešno napadala angleške trgovinske ladje. Angleži so si na vse načine prizadevali, da bi jo uničili. Seda; so objavili

seznam ladij, ki jih je ta pomožna križarka potopila. Med njimi so »Antonias«, »British Union«, »African Star«, »Kurylochus«, »Agaita« in »Craftsmans«. V preteklim juniju je ladja delovala na področju med Ceylonom in Sumatro. Tam je potopila parnika »Felecity« in »Marebos«. Ob koncu septembra je potopila še grško ladjo »Gembivore«, ki je bila v angleški službi.

»Sydney« je razvijala brzino 23,5 milj na uro. Oborožena je bila z 8 topovi po 152 mm in z 8 po 102 mm. Imela je tudi celo vrsto protiletalskih topov in strojin ter 8 cevi za torpede. Na ladji sta bila dva katalupa za letala. Motorji so razvijali moč 72.000 konjskih sil.

Nemški tisk z navdušenjem komentira junaško dejanje nemške pomožne križarke. V Berlinu pogajajo, da se je »Sydney« potopila z vso svojo posadko vred, medtem ko je »Cormoran« bila sicer močno poškodovana in se je pozneje potopila, a se je njena posadka lahko rešila na avstralsko obalo.

Nova albanska vlada

Dosedanja vlada je uspešno dovršila svojo nalogo — Novi predsednik vlade je senator Mustafa Merlika Kruja

Tirana, 4. dec. s. Ministrski predsednik je bil v spremstvu članov vlade sprejet pri kraljevem namestniku, kateremu je podal ostavko svoje vlade, ker je izpolnil misijo, ki ji je bila poverjena pred dvema leti in pol. Kraljev namestnik se je senatorju Verlaciiju in članom vlade zahvalil za delo, ki so ga opravili za državo v izredno težkih okoliščinah in sredi vojne, ki se je končala z osvoboditvijo in priključitvijo obsežnega ozemlja, ki je bilo doživljeno ločeno od domovine.

Kraljevi namestnik je sestavil novo vlado in poveril predsedstvo senatorju Mustafi Merliku Kruji, ki je prevzel tudi notranje ministrstvo. V ostalem je vlada takole sestavljena: Minister in tajnik albanske fašistične stranke Jup Kazasi, ministri za pravosodje Hasan Dosti, za javna dela Ilias Agusi, za ljudsko kulturo in prosveto Dimitrij Berati, za narodno gospodarstvo Fust Dibra, za osvobodeno deželo Ta-

hir Shtylla in za finance Suk Gurakuqiu, podtajnik v notranjem ministrstvu pa Giomarkaj. Člani nove vlade so bili že zapri-seženi.

Senator Mustafa Merlika Kruja je bil med glavnimi organizatorji narodne revolucije proti turškemu gospostvu in se je osebno udeležil borb v Kruji ter ob reki Mati leta 1912.

Povratak Nemcev in Italijanov iz Afganistana

Sofija, 4. dec. s. Večerj jutraj je došlo na bolgarsko mejo iz Turčije 150 nemških državljanov, ki so jih Angleži brez razloga izgnali iz Afganistana. Skupina se je odpravila s posebnim vlakom preko Rumunije v Nemčijo. Danes pričakujejo v obmejnem Svilengradu 25 italijanskih državljanov, ki so predstavljali celotno italijansko kolonijo v Afganistanu. V Italijo se bodo odpravili preko Beograda.

Kakršna setev, takšna žetev

Milite na potrebno zelenjadno seme — Kako ravnamo s semensom — Vrste zelenjadi, ki jih priporoča zelenjadni izbor in so se obnove

Ljubljana, 4. dec. V današnjih časih je zelenjava od dne do dne važnejši sestavni del naše vsakdanje hrane, zlasti po količini. Vsak, kdor poseduje vsaj skromen kotiček zemlje za nasad najnujnejše zelenjave, naj že sedaj premisli, kako ga bo čim temeljiteje izkoristil. V zimskih mesecih je dovolj časa, da pretehtamo vse možnosti, da precitamo vsaj najnujnejše poučne priročnike in se poučimo, kjer se nam nudi priložnost. Trud se nam bo kmalu obilo poplačal.

Kaj in kako bomo spomladaj sejali in sadili, da bo uspeh čim večji? Odgovori se tičejo lahko različnih pogojev vrtnarskega dela in naših potreb. Eden med njimi — celo zelo važen — se bo nanašal na seme. Kakršna setev, takšna žetev, pravi narodni pregovor in naračanje pomeni dobrega in zdravega semena za končni smoter. Pregledovanju in naračanju zelenjadnih semen, preizkušanja njegove kalivosti in razkuževanja je bilo posvečeno tudi, snočnje predavanje ravnatelja mestnih vrtov g. Antona Lapa, pod okriljem Sadjarske in vrtnarske podružnice. Ob koncu se je predavatelj na kratko dotaknil tudi veljavne zelenjadne izbora za Ljubljano.

25 zrn semena, je seme slabo in neuporabno. Pred uporabo je treba seme razkužiti. Kot razkužilo se uporabljata Ceretan in Uspulum. Z razkuževanjem odstranimo s semena vse bolezenske klice, ki bi nam kasneje uničile neke rastline.

Kaj priporoča zelenjadni izbor

Na vprašanje, katere vrste zelenjave bomo sejali in sadili, nam odgovarja zelenjadni izbor, ki so ga pred leti strokovnjaki sestavili sporazumno z oblastmi. Predavatelj je omenil akcija, ki hoče, da bi se sestav zelenjadnega izbora ponovno pregledal in popravil, kjer se je pokazal kot zgrešen. Treba pa je pri tem zlasti upoštevati, da je bil izbor sestavljen za humuzno zemljo, da se je zato na peščeni in ilovnati slabše obnesel. Praktično pa letos to stremenje ni velikega pomena, ker bomo najbrže sejali, kar bomo dobili.

Zelje, ohrovt, cvetača in koleraba

Med priporočenimi vrstami zelja je za pozno predvsem opozoriti na našo domačo vrsto, ki je bila že od nekdaj v veliki veljavi: Kašeljško ali Ljubljansko zelje. Po svetovni vojni je Kašeljško zelje zelo propadlo, toda pokrenjena je bila akcija za ponovno zboljšanje. Na barjanskih, humuznih tleh pa pride v poštev predvsem tako imenovano Hrvaško-važdinsko. Med zgodnjimi vrstami se je najbolj obneslo Junjsko orjaško. Najboljši vrsti ohrovt sta Prvi sel in Zelezna glava, za zimski pridelek pa Vertus.

Glede cvetače bomo predvsem navezani na italijansko, ker ni verjetno, da bi jo dobili iz Erfurta. Toda italijanske vrste se pri nas slabo obnesejo in niti zgodnja vrsta ne naredi. Med kolerabami sta priporočeni Dvorska in Spehovka. Slednja je za nas ena najboljših vrst in že precej razširjena. Važna je tudi podzemljaska koleraba, ki je uporabna za živalsko (kunci) in človeško hrano. Imenitna je za šaro. Ni zahtevna in zraste dobro tudi pod drevmi v senci.

Pesa, solate, korenje in paradiznik

Velikega pomena bo letos rdeča pesa. Za obelo potrebuje le malo olja, vsebuje pa mnogo sladkorja. Najboljša je ploščnata, temno rdeča, ki jo imenujejo Egiptovska. Dobili smo tudi že »roznoto« in »podolasto«. Italijani pridelujejo čisto svoje vrste, naše so prenešene z nemškega trga.

Med solatami bodo važne: motovilce, berivka, za katero ni verjetno, da bo moško dobiti pravo. Kraljica majnika, Ljubljanska maslenka, nato pa Parizerica in Ljubljanska ledenka (ajserica). Toda kako bo s semeni, sedaj še ni jasno, verjetno je

celo, da bomo prišli do tega, da bomo Parizerico in Ledenko sadili že od Velike noči naprej.

Med korenjem je najboljši Nanteški korenček. Za pozne vrste ni znano, kako bo. Dobro je, če nasadite korenja čim več, ker je zelo zdravo zlasti za otroka. Vsebuje 20 odstotkov sladkorja.

Za paradiznike imamo celo vrsto semen, od drobniških in velikih mesnatih. Poseben poskus v mestni vrtnariji je pokazal, da se je od številnih vrst, vsaka obnesla le eno leto. Najboljše sta se obnesli Westlandia in Resista. Plodi slednje so drobni, redi raste in je sladek. Za paradiznike ne bo pomanjkanja semena. Pri nas ima skoro vsak svojo vrsto. Velik pridelek bomo dosegli z redno skropitvijo paradiznikov 1 odstotno rastopino modre galice, da preprečujemo razvoj peronosper.

Čebula, česen, kumare in fižol

Domače vrste čebule so letos popolnoma odpovedale. Na trgu se pojavljajo lepe italijanske vrste, za katere se bo treba zanimati. Toda dobi se naprodati tudi dober domači čebulček. Od česna nam primanjkuje tako zimski kakor pomladanski. Zlasti slednji je lani slabo naredil in bo v vrsto menjal.

Med kumarami je zanimiv Mamut, ki pa ima le to slabo stran, da rodi le manjše število plodov. Treba bo poskrbeti za seme. Veliko izbirajo Italijani zlasti za buče. Najboljša vrsta bo Vegetable Marrow.

Zelo važen bo seveda fižol. Kot zelenostročni se je med grmičarjem najbolj obnesel Saxa, med preklarjem pa Sivi dan. Vrsta fižola je veliko, treba bo pa misliti na to, da ga pridelamo čim več. Ne pozabite se sedaj obratiti seme. Zelo roden je laški, rdečecvetni fižol, ki ga lahko nasadimo kar ob plotu. Imenujejo ga tudi Turški. Pri nizkem fižolu je važno, da ga pravčasno okopljemo, in sicer preden odcvete. Prepozno okopavanje bi močno znižalo pridelek. Glede drugih priporočenih vrst bo letos veljalo, da si moramo pridelati fižola čim več in da ni toliko važno, ali bo posebno dober.

Grah in radič

Med vrstami graha se za sladke zvrsti, ki jih uživamo v luščinami vred, priporoča de Grace, med ostalimi luščinami grahi pa Čudež ameriški, Saxa, Telefon, Senator. Važno je, da grahu spomladaj ne gnojite preveč. Drugače boste dobili veliko zelenja, pa malo zrnja.

Končno moramo upoštevati še radič, ki je najpriporočljivejši gorški in oni iz Trevese. Izobren je med prvimi radiči, nato ga hvaljevo pojedajo zajci, na zimo pa ga izkopljemo in spravimo v klet in imeli bomo vso zimo mnogo zelenjave.

samo predsednik neke družbe s kulturnimi cilji. Spoznal se je s prof. Čermeljem na nekem predavanju, ki ga je imel prof. Čermelj v kroščku. Prelaval je o Primorski. Izpoveduje, da je prišel v Trst, da bi dobil denar od škuke in Sossija in da bi se udeležil sestanka v Cezoci, ko naj bi bile izdane važne informacije glede slovenske manjšine v Julijski Benečiji. Obtoženec izjavlja, da se je na sestanku govorilo tudi o morebitni vojni med Italijo in Jugoslavijo in da se je treba zaradi tega pripraviti. Ni se govorilo o neki peti koloni. Potrjuje, da mu je pobegli obtoženec Zela zagotovil, da mu bo nekaj ob pravem času poslal. Zidarje izjavi, da se je v pogovoru z obtožencem Sossijem in škujo posluževal nekega gesla. Skupno s tema dvema je ošel v Beograd, kjer je prišel v stik s jugoslovanskim kapetanom nekim Kreizem.

Odvetnik Franc Tomčić, ki je bil zaslišan, nato izjavi, da je poslal Duceju dolgo spomenico, v kateri zatrjuje svojo nedolžnost in zanika, da bi bil član slovenske politične organizacije, ki je sovražna Italiji. Zaslišana sta bila še obtoženca prof. Josip Kosovel in ravnatelj hranilnice Stefan Lovrenčič, ki sta oba zanikala sodelovanje v protidržavni organizaciji.

se tiče predpisovanja zdravilnih specialitet za zavarovanje tega zavoda. Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: **Emilio Grasioli**

Beležnica
KOLEBAR

Danes: četrtak, 4. decembra: Barbara
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Decembrska noč.
Kino Union: Krava roža
Kino Sluga: Gospodar Bengala — Jeklen vitez
Kino Moste: Zelezna maska, Hotel Ritr — napredaj
Veseli teater: Predstave v Delavski zbornici ob 18.30 (pol 7.) uri.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 4.

Naše gledališče
DRAMA

Četrtek, 4. O. ta mladina. Red Četrtek. Začetek ob 17.30.
Petek, 5.: Boter Andraž. Red B. Začetek ob 17.30.

Drevi bodo imeli abonenti reda Četrtek predstavo Gherardijeve sodobne komedije »O, ta mladina« z Nablocko in glavni vlogi. Namen avtorja je bil pokazati, kako prideva lahko človek, ki veruje v svoje poslanstvo, mlade ljudi, boreče se s predsotkom, da čustvo in prava ljubezen v danšnjem času več ne obstojita, na pravo pot. Igrali bodo: Severjeva, Kralj, Lipah, Nakrst in Gabrijelečeva. Režiser prof. sest. Inscenator Ing. Franz.

OPERA
Četrtek, 4.: Rigoletto. Dijaška predstava. Zelo znižane cene. Začetek ob 16. uri.
Petek, 5.: Princiska in zmaj. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Začetek ob 14.30.

Rumunski pregovori

Zlato odpre vsaka vrata, samo nebeskih ne.
Če pušči človeka v hišo, ga boš kmalu imel v izbi.
Nove metle pometajo dobro, dokler se ne nabere v njih prah.
Kuta še ne napravi menih.
Pri hromih se naučimo šopati, pri pičan- cih piti.
Noben človek ni iz srebra, njegov baker se pokaže, kadar je pijan.
Krepotna žena je hiša v čast.
Dve ženski in ena gos, pa je trg tu.
Za možitev godno dekletu ni nikoli pri zdravi pameti.
Če ti pravita dva, da si pijan, pojdi v posteljo.
Kdor ima dovolj popra, popopra tudi tvojo kašo.
Pogosti obračuni ohranijo prijateljstvo.
Mnogi ljudje zbirajo pepol in trosijo po- ko.
Zaradi gosonic še daleč ni treba posekati drevesa.
Psi se postavljajo zaradi nepotrebnega tekanja, lovci pa od tujih skrbi.
Če kupi skopuh rožine, si jih pusti po trgovcu za dodatek potresti še s poprom.
Dveh melon ne more nihče nositi v eni roki.
Volj orje oves, konj ga pa je.
Kdor se meša med pomije, ga požro pra- šiči.
Kdor čaka na tujo sklado, je pogosto slabo.

Viktor Meden

Ljubljana, 4. decembra

Nedavno je naše gospodarstvo izgubilo enega svojih najodličnejših zastopnikov in delavcev. Andreja Šarabona, a še preden smo mogli to izgubo dovolj oceniti, je smrt posegla zopet med naše gospodarstvenike. Popoldne bomo spremenili na zadnji poti veletrogovca Viktora Medena; z Zal ga bodo prepeljali v njegov rojstni kraj v Cerknici, kjer bo pokopan jutri.

Viktor Meden je bil človek žilave delavnosti in prave trgovske nadarjenosti. Kmalu se je povzpela na socialni lestevici in stopil med naše prve gospodarstvenike. V začetku je vodil v Ljubljani trgovino »Leškovec in Meden« na Jurčičevem trgu, pozneje je pa stopil na čelo Rosnerjeve veletrgovine. Posvetil se je tudi lesni trgovini in njegovo podjetje si je kmalu pridobilo velik ugled. Njegove sposobnosti so se dobro uveljavile tudi v našem bančništvu. Kakor so ga znali ceniti njegovi stanovski tovariši trgovci, tako si je pridobil ugled tudi med bančniki, zato je pa tudi zavzemal tu in tam vodilna mesta. Tako je nekaj časa predsedoval Trgovski banki, bil je podpredsednik Ljubljanske kreditne banke in svetnik ljubljanske borze.

Zadnje čase je Viktor Meden predsedoval Združenju trgovcev in gostilničarjev Ljubljanske pokrajine. Tudi v tej organizaciji so se pokazale njegove odlične organizatorske sposobnosti.

Pokojni pa ni užival le ugleda kot gospodarstvenik; spoštovali so ga vsi, ki so ga poznali, tudi kot človeka: bil je značilen mož plemenitoga srca. — Za njim žaluje rodbina in številni prijatelji. Vsem iskreno sožalje!

Mraz je malo popustil

Ljubljana, 4. decembra.

Včeraj proti večeru se je poplačilo in začeli smo se tolažiti, da bo postalo, zopet topleje, zlasti še ko je ob solnčnem zahodu zagorelo skoraj vse nebo, tudi na vzhodni polovici. Tako lepe zarje nismo že dolgo videli. Ko nebo tako silno žari zvečer, se navadno obeta južno vreme. Vendar se je ponoči zopet zjasnilo, kljub temu je pa bilo davi malo toplote. Ob 7. je kazal toplomer na Kongresnem trgu -4,5°, a pozneje je temperatura še padla, tako da današnja minimalna temperatura znaša -5,4°. Najvišja temperatura je znašala včeraj +0,4°.

Ustanovitev komisije za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi zakona o lekarnah in nadzorstvu nad prometom z zdravili bivše jugoslovanske države z dne 27. januarja 1931., glede na odločbi bivšega jugoslovanskega ministarstva za socialno politiko in ljudsko zdravje z dne 26. oktobra 1937. št. 27.607 in z dne 30. decembra 1940. št. 30.306, na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in ker smatra za potrebno, da poskrbi po posebni in v ta namen ustanovljeni komisiji za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil in lekarniškega materiala vobče, odreja:

Člen 1. Ustanavlja se komisija za revizijo in dopolnjevanje lekarniškega cenika Ljubljanske pokrajine, ki jo sestavljajo:

1. pokrajinski zdravnik pri Visokem komisaratu kot predsednik,
2. lekarniški referent pri Visokem komisaratu,
3. predstavnik d. d. »Salus« v Ljubljani,
4. šef-zdravnik Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine in
5. 4 lekarnarji, ki jih imenuje Lekarnarska zbornica.

Člen 2. Dolžnost komisije iz prednjega člena je, da zasleduje gibanje cen za zdravila, za zdravilne specialitete in lekarniški material vobče in da predlaga vsaka dva meseca, po potrebi pa tudi že prej, Visokemu komisaratu v odobritev spremembe tarifnih cen, ki bi bile potrebne.

Sef-zdravnik Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine se udeležuje pretresa in revizije tarife zgolj le kolikor

Sportni pregled

Prvenstvo Ostmarke

Nedeljske prvenstvene tekme v Ostmarki so se končale izredno presenetljivo. Medtem ko je zmaga FC Wien nad Vienno 4:0 (1:0) kolikor toliko po pričakovanju, pa je veliko presenečenje visok poraz Austrie, ki je podlegla Admiru 7:0 (3:0). V Gradcu je premagal domači Sturm dunajski FAC 3:0 (2:0). S temi tekmi je bil zaključen jesenski del tekmovalja. Prvakinja je postala klub porazu Austria. Prihodnje nedeljo bodo na Dunaju že nadaljevali s prvimi pomladanskimi kolom.

Madžarsko prvenstvo

Nedeljsko kolo madžarskega nogometnega prvenstva je prineslo zopet poraz Ferencvarosu, ki ga je porazil Ujpest 2:6. WMFC je premagal Lampart 2:1, AC Kio-VSE Szeged 2:1, Kispest Veliki Varadin 1:0 in Szolnok novosadski Ujvideki 8:0. Neodločene so ostale z 1:1 tekme med Gammo in Dimavagom, Saigotarjanom in Elektromosom in Mavagom in FC Szegedom.

V nekaj vrstah

V troboju med izbranimi moštvi roko- borcev Hrvaške, Danske in Nemčije je Nemčija premagala Hrvatsko 7:0, Dansko pa 5:2. Danci so zmagali nad Hrvati 5:2. Nedeljska tekma za prvenstvo koroškega nogometnega krožja v Kranju med Beljaškim športnim klubom in Kranjem se je končala s porazom slednjega 2:0 (1:0).

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI
naznanja žalostno vest, da je umrl njen dolgoletni predsednik, oziroma član nadzornega odbora, gospod

Viktor Meden
veleindustrijalec i. t. d.

Zasluznemu in poirtvovalnemu sodelavcu bomo ohranili časten in hvalen spomin.

Ljubljana, dne 2. decembra 1941.

Obraznava proti zarotnikom v Trstu

se je včeraj nadaljevala — Kaj so izpovedali nekateri obtoženci

Trst, 4. decembra

Včeraj je bila druga razprava posebnega sodišča za obrambo države proti skupini oseb, obtoženih protidržavnega in zarotniškega delovanja. Razpravo je prisostvovalo izredno mnogo občinstva. 60 obtoženec je sedelo pred posebnim sodiščem. Navzoči so bili skoraj vsi branilci.

Obtoženci

Dr. Leopold Čermelj, profesor matematika in fizike, Boris Zidarje, dijak, Franc Tomšič, odvetnik, dr. Anton Ščuka, agrarac, Viktor Sosik, dijak, dr. Teodor Sardoč, zobozdravnik, dr. Venčeslav Tuta, absolvent diplomatske visoke šole, profesor Josip Kosovel, Stefan Lovrenčič, bančni ravnatelj, dr. Angel Kukanja, sodni pripravnik, Roman Pahor, zavarovalniški zastopnik, Andrej Čok, posestnik, Slavko Slavie, Ludvik Sturm, dijak, Jostp Valentinčič, dijak iz Tolmina, Vladimir Mangoč, Anton Bahč, dijaka, Molan Bolčič, namesteneec, Radivoj Robič, dijak, Alojz Stare, Karel Stefančič, industrijski strokovnjak, dr. Anton Danijel, zdravnik, dr. Stanko Vuk, dr. Avgust Šfiligoj, pravnik, Josip Tomazič, dijak, Alojz Budin, uradnik, Anton Abram elektrarniški namesteneec, Adolf Uršič, trgovec, Bruno Stanič, namesteneec, Gvido Vreeme, pravni strokovnjak, Srečko Zol, klepar, Leonard Rudolf, Ferdinand Budin, mizar, Albin Duje, zobotehnik, Vladimir Dominik, trgovski potnik, Ivan Gašper, kmet, Ivan Vata, mizar, Albin Sterli, kmet Ivan Vadjal, Jakob Semek, Franc Sluga, Jakob Dolenc, Alojz Besednjak, kmetje, Viktor Bobek, pek, Ivan Postojna, mehanik, Franc Udovič, trgovec, Josip Ujčič, kovač, Marija Urbančič, uradnica in Oskar Caramore, mehanik. Ostali obtoženci so pobegnili in jih oblastva še niso izsledila.

ram umakniti lažne izpovedi, ki sem jih podal v preiskavi. Ob priliki borno natanko povedal, kaj se je v resnici zgodilo in v koliko se tiče moje odgovornosti in odgovornosti ostalih glavnih skrbičev. Med zaslišanjem se je Ščuka dolgo in zamotano zagovarjal, da bi opravičil prva priznanja, in nato zanikal vse, kar je trdil v prejšnjih izjavah. Njegov zagovor je bil negotov in brez jasne zveze in tudi predselnik je opozoril Ščuko, da je nekorično uporabljati nesmiselne fraze. Ščuka je preključil vse, kar je prej pozitivnega izjavil in se je izdaljal skoraj za pomagača pravice. Dr. Ščuka hoče odvrniti od sebe sleherni sum glede sodelovanja in vedenja pri terorističnih dejanjih v Piacenzi in Bologni.

Leta 1932. so našli v njegovi hiši štiri fotografije ustrelecnice iz Bazovice in to je potrdilo prve sume, da sodeluje tajno v nevarnem terorističnem pokretu. Vse izjave dr. Ščuka pa so bile v nasprotju z dejstvi. Prav malo priznava in se skuša predvsem razbremeniti ter pozabljati hote imena obtoženec ter prikrivati neizpoveditve resnice z banalnimi večkrat razlagami. Predselnik, ki ga izprašuje, ga dostikrat spravi v protislovja. Ščuka seveda ni vedel, da so drugi krivci, ki jih je sam označil, priznali razna dejanja, ko so bili zaslišani. Njegove sedanje trditve se zide polj njegove lahkovernosti. Ko ga je predsednik n. pr. vprašal, ali je res, da je jetniški paznik Ciguta omogočil izmenjavo informativnih listkov med različnimi obtoženci, ko so bili v tržaških zaporih, je Ščuka to gladko zanikal. Ni vedel, da je Ciguta, ki je bil zasležen, že priznal in bil eksperimentalno kaznovan. To je bil eden izmed posameznih rezultatov zasliševanja, v katerem se je dokazala neverodostojnost Ščuke v sedanjih izjavah.

Nato je bila dolga razprava o raznih odenjih, ki jih je imel Ščuka z celicami irendistične organizacije. Obtoženec danes zanika sleherni sodelovanje in skuša pozabiti na vodilno sled o svoji lastni dogovornosti in krivdi ter o krivdi ostalih obtoženec. Iz zasliševanja pa sledi, da je Ščuka bil član slovenske šolske organizacije in da je bila njegova hiša odprta vsakemu Slovencu, kakor je sam poudaril, ki se je čutil resnično Slovenca. Celo z nekakim ponosom je sprejel na znanje predsednikove izjave, da je bil nekakšno privlačna sila, da bi poudaril svojo osebo. Izjavil je, da je spoznal prof. Kosovela leta 1927., ko sta bila oba člana mladinske organizacije »Nicolo Tommaso« in izjavila, da vzdržuje s Kosovelom prijateljske odnose. V neki kasnejši šoli v Trstu so bili tečaj slovenskega jezika, pri katerih je Ščuka osebno sodeloval. Šola pa je služila samo za kritje irendistične propagande v obliki predavanj in sborovanj. Celotno sport je bil v službi tega irendističnega gibanja. Ščuka in ostali so nenadoma postali navdušeni za kolesarstvo in planinski sport.

Na neštevilnih isetih v gore so sbrali semljepane in topografske podatke in dali duška svojim idejam, ter imeli shere-

vanja. Dokazano je tudi, da je Ščuka že prej potoval v Milan. Obtoženec to odločno zanika ter se je vračal v Milan ob času velesajma, da izvede kočljivo nalogo mu nalogo. V Milanu bi se moral sestati z Železničarjem Čokom, ki naj bi pridobil še druge železničarje, da bi se izvedli atentati na železniške proge med transporti čet, zaradi predvidene mobilizacije po vstopu Italije v vojno. Načrt je bil tak, da bi položili v ležišča vagonov snovi, ki razjedajo, katere bi uničile kolesa in povzročile nesrečo. Kakor kaže, Čok ni hotel sodelovati pri tem nevarnem delu, tako da so kasneje o njem zaničujoče govorili. Vse to je Ščuka priznal v preiskavi in tudi v svojih memorialih. Danes vse to kategorično zanika. Pravi, da se ni sestal s Šfiligojem, članom organizacije, čeprav je moral priznati, da je večkrat odšel v Gorico. Vedel je, da je imel Šfiligoj v Gorici tesne stike s slovenskim dijaki. Vztraja pri besedi »stički«, toda noče podrobno obrazložiti njih naravo. Ob obletnici jugoslovanskega Zedinjenja dne 1. decembra 1939. je Ščuka po lastnih izpovedih med preiskavo ošel k jugoslovanskemu konzulu v Trstu, da bi se mu poklonil kot vodja dijaškega gibanja v pokrajini. Ob isti priliki je Šfiligoj dal jugoslovanskemu konzulu informacije o zbiranju italijanskih čet, okrog Vipave in glede domnevanja, da bodo prišli v kratkem močni kontingenti čet v Julijsko Benečijo, da bi bili odposlani proti Jugoslaviji, Rusiji in Rumuniji. Ščuka je vse to zanikal in tudi Šfiligoj, ki se je oglasil k besedi, je zanikal to dejstvo. Šfiligoj izjavlja, da je bil pri jugoslovanskemu konzulu samo enkrat in sicer 1. februarja 1940, zaradi potnega lista, da bi potoval v Ljubljano in obiskal obolelo sestro.

Nato je bil zaslišan dentist Teodor Sardoč. Izjavil je, da je prišel v januarju 1926 v Trst, kjer je v svojem poklicu zelo uspejal. Zanika, da bi bil eden izmed najbolj delavnih propagandnih šefov in pravi, da je bil leta 1928. poslan v konfinacijo zaradi politične delavnosti. Izjavlja, da ne ve o razlogu tega ukrepa. Misli, da je bilo tako odredeno v zvezi s umorom nekega vojaka v tem času.

Vrnil se je v Trst leta 1934. in je otvoril zobarsko delavnico. Zopet je navezal stike s svojimi prijatelji, od katerih so mnogi med sedanjimi obtoženci. Zanika, da bi bili ti njegovi prijatelji člani protitalijanske propagandne organizacije. Spoznal je dr. Ščuko leta 1934. Zanika, da bi odšel na Jesenice, da bi se sestal s pobeglim Rejo. Priznava svoje prijateljske odnose s dr. Kukanjo, zanika pa, da bi predstavljal se Kukanjo nesamopitno strujo v organizaciji. Ničesar ne ve glede nadzorstva fondov, ki so prišli iz Jugoslavije. Bil je v planinski koči nad Klano, toda zanika, da bi kaj vedel glede poskusov sabotaže v škodo Selezince.

Na vrsto je nato prišel obtoženec dr. Venčeslav Tuta, ki priznava, da je bil in političnih razlogov tri leta interniran. Kakor ostali obtoženci, tudi on zanika sleherni sodelovanje pri dejanjih, ki so navedena v obtožnici. Zanika tudi, da bi odšel v Milan in si tam nabavil eksplozivna sredstva. Njegovo delovanje obstoja, je izjavil, elino v vedenju očetovega podjetja in je zaradi tega čeden potoval, toda potovanja so bila samo sramežnega značaja.

Nato je bil zaslišan dijak Boris Zidarje, ki je izjavil, da je prebival v Ljubljani in da je bil jugoslovanski državljan. Zanika, da bi bil pripadnik v politično stranjo. Bil je

Prvi je bil na vrsti dr. Ščuka

Po prihodu sodnikov je predsednik posebnega sodišča za obrambo države odvetnik Trngali Casanova otvoril razpravo. Pred pričekom zasliševanja obtožena Ščuka je advokat Mannassero iz Rima, ki brani obtoženca Šfiligoja, prelagal, naj bi sodišče kot pričo zaslišalo bivšega jugoslovanskega konzula v Trstu, ki naj bi potrdil ali zanikal, da sta mu bila Šfiligoj in Ščuka v decembru leta 1935. predstavljala. Predselnik je odločil odločitev glede tega po zaslišanju obeh obtoženec. Zaslišani je bil nato dr. Anton Ščuka pokojnega Antonia, star 25 let, bivajoč v Trstu. Obtoženec je na 150 straneh zapiskov in v dolgih izpovedih že jasno in natančno v preiskavi osvetlil like in položaje mnogih obtoženec in podal silko o zločinskem delovanju, zlasti glede odnosov skupine iz Trsta s komunistično in teroristično skupino iz bivše Jugoslavije. V avgustu je poslal pismo preiskovalnemu sodniku, v katerem je prošil, naj ga pošlje v rimske zapore. Telaj ga niso prepeljali v Rim iz družinskih razlogov. Dne 21. avgusta je Ščuka poslal drugo pismo preiskovalnemu sodniku kratke, toda presenetljive vsebine. »Vest mi narekuje, je pisal, da mo-

Za nad dva milijona hipotečnih posojil

V zadnji tretjini novembra je bilo v zemljišne knjige znova vpisanih zelo veliko število zastavnih pravic za posojila — Tudi nepremičninski trg je bil živahnejši

Ljubljana, 4. decembra. Živahnost na denarnem trgu je vse večja. Že v sredini minulega meseca smo zabeležili čvrsto tendenco, ki se je uveljavljala tudi konec meseca. Večjo živahnost je zabeležil v zadnji tretjini meseca tudi nepremičninski trg, tako da se je november zaključil z visoko razgibano bilanco.

V zadnji tretjini novembra je bilo vpisanih v zemljiško knjigo nadaljnjih 21 hipotek za vsoto nad 800.000 lir. Tako je nad 50 danih posojil v celnem mesecu doseglo vsoto okrog 2 milijona lir, kar je glede na nedavno mrtvilo za lep znesek in kaže, da so končno odstranjene vse ovire, ki so onemogočale še pred meseci dotok denarja med interese. Po precejšnjem številu posojil, ki so glase na nizke vsote, sklepamo, da v mnogih primerih trenutno ne gre za investicijska posojila, temveč potrebujejo ljudje denar predvsem za vsakdanje potrebe. Kar je bilo v dobrih letih pristenega in spremljenega v nepremični kapital, se sedaj načelno zaradi spremenjenih pogojev življenja. Najvišja posojila, dovoljena v zadnji tretjini novembra so: 230.000, 150.000, 150.000 ter 78.000 lir, vsa ostala pa ne presegajo 25.000 lir.

Istočasno z najemanjem posojil je konec novembra zelo poraslo tudi plačevanje in brisanje zastavnih pravic. V tem kratkem razdobju je bilo likvidiranih nič manj kakor 38 hipotek za vsoto preko 1 milijona lir. Skupno je bilo v novembru izbrisanih nad 60 zastavnih pravic, ki so jamčile za znesek nad 1.650.000 lir. Nekatera posojila so se v zadnjem času rešila prav visokih bremen. Najvišji na dinarje glašali se znesek, ki je bil zbrisan, je dosegel 456.000 lir; slede mu 190.000, 95.000, 60.000, 38.000 lir itd. Že večkrat smo omenili, da se sedaj večintostjo posojila tudi prav starih dolgov in reporter zasledi pri pregledovanju posojila, ki so bila dovoljena pred 50 in 60 leti. Tedaj so zneski kakor 1200 glj pomenili že lepo premoženje. Spremenjeni po zakonitih relacijah v današnje veljavo, pa pomenijo bore male. Sestra in brat sta l. 1912 dobila kot odpravnino za svoje dedne terjatve po 400 K in se oba s tem zneskom vpisala na očetovino, dedič pa se jima je obvezal izplačati denar, ko mu bo moglo. S 400 K je bilo takrat moglo že precej kupiti, kaj pa pomenja ta vsota, ki je bila te dni zbrisana kot

plačana, danes, vemo takoj, če pomislimo, koliko je moglo kupiti za 38 lir.

Na nepremičninskem trgu je bilo pretekli mesec prodanih nad 40 parcel, deloma s hišami in gospodarskimi posojili, večnoma pa kot gradbena tla ali pa zemlja za obdelovanje. Za nepremičnine so kupci plačali nad 1,3 milijona lir. V zadnji tretjini je bilo vpisanih tudi nekaj zanimivih kupoprodaj sveta v območju katastrskih občin, ki so sestavni deli obeh ljubljanskih davnih občin. Med temi naj navedemo naslednje:

Melita Spalet, soproga inženirja in posestnika iz Levčevca ulice je prodala hišo Jeralovi, soprogi trgovca v Gajevi ulici travniško parcelo v kat. obč. Vič za 19.000 lir.

Josip Olup, trgovec in posestnik na Starem trgu je prodal inž. Riku Freyerju, rudniškemu inženirju v Hrastniku, ter Robertu Freyerju, trgovcu z Mišičeve ceste del svoje parcele v kat. obč. Poljanskem primestju. Parcela meri 288 kv. m. in je bila prodana za 10.545 lir.

Oskar Kosler, veleposesnik in Ortneku je prodal Francu Selanu, posestniku z Izanske ceste dve parceli v kat. obč. Tomišlju za 1.162,23 lir.

Franco Rihar, posestnik iz Brda-Kosev je prodal Nini Prelevčevi iz Dalmačinove ulice dve parceli v izmeri 2145 kv. m. v davč. obč. Zg. Siški za 11.400 lir.

Ivan in Marija Sojer, posestnika na Brezovici sta prodala Marjano Mravljeto, posestniku istotam, dve gozdni parceli v izmeri 69 arov in 35 kv. m. v kat. obč. Brezovici za 1710 lir.

Ivan Kogovšek, posestnik iz Kamnogradske ulice, je prodal Francu Gregarju, soprogi trgovca s Tyrševe ceste njiško parcelo v kat. obč. Dravljah. Parcela meri 2947 kv. m., prodana je bila po 20,52 lire kv. m. za skupnih 60.472,45 lire.

Franz Kranar z Bleiweisove ceste je prodal Antonu Benigarju s Sv. Petra ceste parcelo v kat. obč. Zg. Siški v izmeri 1662 kv. m. za 103.000 lir.

Ivan Rojina, posestnik in trgovec iz Lepodvorske ulice je prodal Francu Remiču, posestniku in gostinčarju na Dobrovi, gozdno parcelo v kat. obč. Podsmrečju za 10.000 lir.

Frančiška Debevec s Tržaške ceste, dr. Jakob Debevec iz Radovičice, Nada Debe-

vec in Ojta in Rozina dr. Debevec so odstopili ob parcelaciji svojega sveta v kat. obč. Vič mestni občin ljubljanski brezplačno in bremen prosto ves za ceste potrebni svet v izmeri 1853 kv. m. ki je bil ocenjen glede na namen odstopa na 300 lir.

Ivan in Ivana Škafar, posestnika na Cesti v Mestni log sta prodala HMM samostojni sester sv. Vincencija Pavelskega - Zavetišče sv. Jozefa na Vidovanski cesti v kat. obč. Trnovskem predmestju travniško parcelo v izmeri 13.000 kv. m. za 49.400 lir.

Mihelc Vrenik iz Iške vasi je prodal s kosovsko šušteršiče iz Rakitine za 57.000 lir v kat. obč. Igu (Iški vasi) dve parceli s hišo št. 17 in gospodarskim posojem.

Janko in Anica Petnik, posestnika v Dravljah, sta prodala Francu Požarju, posestniku in sedlarskemu mojstru v Kamnogrski ulici dve parceli v kat. obč. Dravljah v izmeri 3744 kv. m. za 14.000 lir.

Franz Dolenc, posestnik z Viča, je prodal Vidi Rožnikovi s Kogejeve ulice njiško parcelo v kat. obč. Viču. Parcela meri 735 kv. m. in je kupovalca plačala zanj 9000 lir.

Janez Dovč, posestnik v Snerbijh, in Josip Zajc, posestnik iz Zg. Zadobrove, sta prodala Matildi Zorkovi, soprogi mestnega delavca, iz Zg. Zadobrove dve njiški parceli v kat. obč. Zg. Zadobrovi v izmeri 2026 kv. m. za 1311 lir.

Oskar Kosler, veleposesnik na Ortneku, je prodal Janesu Grmeku posestniku v Mateni, gozdno parcelo v izmeri 13.831 kv. m. in solastnino na potni parceli. Oboje leži v kat. obč. Tomišlju in je bilo prodano za 8260 lir.

Andreja Lombarjeva, zasebnica s Poljanske ceste, je prodala Celestini Grosiljovi, posestnici in restavratorki na Poljanski c. travniško parcelo v kat. obč. Karlovcem predmestju za 9500 lir.

Jermel Šušteršič, posestnik s Sp. Hrušiče pri Dobrunjah, je prodal Antonu Kommanu, zasebniku iz Dobrunj, njiško parcelo v kat. obč. Bizoviku v približni izmeri 2000 kv. m. za 13.300 lir.

Frančiška Debevec, dr. Jakob Debevec, Nada Debevec in Rozina dr. Debevec so prodali Duhovskemu podpornemu društvu v Ljubljanski škofiji parcelo v kat. obč. Viču v izmeri 682 kv. m. za 20.460 lir.

nosti dovolj znan in je dolezel žel za svoja dela še vedno največje priznanje.

—lj Blagajna pošte Ljubljana I bo poslovala od 4. decembra t. l. dalje za stranke od 9.—13. in od 15.—17. ure.

—lj Miklavžev nastop za mladino v meščanski šoli na Viču se bo ob 17. uri, darila in želje se sprejemajo do 17. ure dalje. S.K. Vič. 562/n

—lj Trpežna zimška jabotka je mestni preskrbovalni urad spet začel oddajati na svoji stojnici na živilskem trgu ter gospodinje prav pridno segajo po njih zlasti zaradi praznika otroškega prijatelja sv. Miklavža.

—lj Drsaljšče SK Ilirje je pripravljeno za novo sezono in bo te dni odgrto. Uprava drsaljšče že izdaja sezonske vstopnice, ki so tudi zaželena Miklavževu darilo, od 15. do 17. ure pri blagajni.

—lj Za smeh in kratak čas je v »Veslem teatru« postreženo! V našem programu št. 11 predvajamo senzacionalno opero Rinaldo Rinaldini, revijo plesov, modno revijo, svoje prigode stresa Ribničan Urban, s solističnim nastopom pa sodeluje še slavni pomorščak gosp. Čeboklj. Fride! Predstava začne danes točno ob 18.30 (pol 7.). Konec ob 20.(8.)

NEBUDNA SLUŽKINJA
Gospa: Marička, tale klobuk vam podarim ker ga itak ne mislim več nositi.
Služkinja: Hvala lepa gospa. V tem klobuku me moj fant najraje vidi in zato sem vam še posebno hvaležna.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnih ob 16., 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Dvojni spored napetih pustolovščina s divnega zapada
Gospodar Bengala
Jekleni vitez

KINO UNION TELEFON 22-21
Najnovejši veličini slovit
Krvava roža
Georges Flamant, Paul Amiot, Camille Apolloni

KINO MATEJA TELEFON 22-41
Izredno globok film o življenju in dramski in ljubezni slavnega pianista
Decembrski noč
Pierre Blanchat — Renee Saint Cyr
Odlični igralci! Klasična glasba!

KINO MOSTE
Od danes naprej najmonumentalniji film sezone!
ZELEZNA MASKA
Louis Hayward in Joan Bennett v romantičnem romanu A. Dumasa o kralju
»Treh mušketirjev«
HOTEL RITZ — NAPRODAJ!
Bomba smeha popularnih komikov — bratov Ritz.
Vsak delavnik ob 17. in 18. neprekinjeno!

Veter kot vir energije

Zaenkrat poznamo samo manjše vetrarne, tehniki pa že razmišljajo tudi o večjih

Električno omrežje je sicer povsod že močno razširjeno, vendar je pa še mnogo krajev, posebno visoko v gorah, kjer bi bila napeljava elektrike predraga, ker je omrežje predrago in ker bi bilo treba prelagati tako velike ovire, da ne kaže odločiti se za napeljavo. Taki kraji vedno niso deležni koristi moderne tehnike, pač se jim pa obeta napredek v smotnem izkoriščanju vetrne energije. Že več stoletij izkorišča človeštvo tudi ta vir energije, zlasti za pogon mlinov in ladij, toda dolgo na tem polju tehnike ni bilo nobenega napredka, kakor ga vidimo pri izkoriščanju pare ali vodne sile. Šele zdaj se obeta napredek tudi v tem pogledu, kajti nedavno so ustanovili v Nemčiji družbo za izkoriščanje vetrne energije.

Naprave za izkoriščanje vetrne energije v tehničnem pogledu še niso tako izpopolnjene, da bi bile na razpolago povsod tam, kjer ni mogoče graditi elektrarn, oziroma kamor ne kaže napeljavati električnega voda. Šele ko se bodo pojavile take naprave v serijah, bodo morda začele izpodrivati tudi elektrarne, kar je tembolj verjetno, ker veter nič ne stane. Edina slaba stran tega vira energije je, da ni stalna, da je pač odvisen od muhaste narave. Izkoriščanje vetrne energije v malem ni nič no-

vega. Na tem polju je opravil važno pionirsko delo nedavno umrl nemški major Bilau. Vzhodna Prusija se mu mora zahvaliti, da ima mnogo tako zvanih ventimotorjev s krili, podobnimi propelerjem. V nasprotju s počasnimi mlini na veter je zgradil Bilau vetrarno, ki obratuje po strogo aerodinamičnih zakonih in ki začne delovati že pri vetru izpod 2 m v sekundi. Bilauova vetrarna doseže v primeri s stariimi napravami te vrste pri enakih vetrovnih razmerah trojno storitev.

V inozemstvu so se začeli zanimati za nemške naprave za izkoriščanje vetrne energije. Po nemškem vzorcu so zgradili podobne naprave v Egiptu, Angliji in Združenih državah. Manj razvita zato pa nič manjše uspehe obtajajoča je izgradnja velikih vetrarn. Med njihove pionirje spada znan inž. Honfert. On je tvegal s svojimi načrti skok v daljavo še malo raziskanega področja. Zasnoval je namreč 250 m visoke stolpe, na katerih bi se sukala kolesa s premerom 120 m. Poskusna naprava te vrste še ni bila zgrajena. Da ne gre pri tem za golo domišljijo, nam pričajo manjše, že obratujoče vetrarne. Eno imajo pri Balaklavi na polotoku Krimu in ta obratuje že od leta 1931. Vetrovo kolo meri v premeru 30 m in se suče okrog osi 25 m nad zemljo.

DNEVNE VESTI

— Iz službenega lista. »Službeni list« za Ljubljansko pokrajino št. 97, z dne 3. decembra leta 1941-XX. E. F. objavlja naredbi Visokega Komisarja: Določitev časa za zatemanje in ustanovitve komisije za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil.

— Razpisano mesto kontraktualnega lektorja za nemški jezik. Rektorat Kr. univerze v Ljubljani razpisuje mesto kontraktualnega lektorja za nemški jezik na filozofski fakulteti v Ljubljani. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 10. januarja 1942 na rektoratu.

— Umetniki pri poglavniku. Poglavnik dr. Pavelič je sprejel te dni odposlanstvo hrvatskih upodablajočih umetnikov pod vodstvom šefa oddelka za umetnost in literaturo v prosvetnem ministru Slavka Grgoševiča.

— Nemške šole na Hrvaškem. S 1. decembrom se je pričel pouk na nemških realnih gimnazijah v Osijeku in Rumi ter na učiteljski v Osijeku, ustanovljenih na temelju zakona o nemških šolah. Nemške ljudske šole v Virovitici, Djakovu, Vinkovcih in Indji so tudi že odprle svoja vrata šolski mladini. Nemška meščanska šola v Zemunu bo otvorjena te dni.

— Oddaja starih avtomobilskih pnevmatik na Hrvaškem. Na Hrvaškem je treba oddati vse stare pnevmatike trvrdi Bata v Borovu in sicer po 15 kun kilogram. Zbiranje in oddaja starih pnevmatik nadzoruje trgovsko ministarstvo. Trvrdka Bata je že prej izdelovala avtomobilske pnevmatike in deloma predelovala storo gumo tako, da je jemala pri naročilih novih pnevmatik v račun stare. Po oddaji starih pnevmatik bo treba prijavit vse uporabne pnevmatike. Trgovina z gumo je na Hrvaškem prepovedana in vsak proizvajalec ali uvoznik mora robo, ki jo izdela ali uvozi, takoj prijavit.

— Stari dinarski bankovci so v Srbiji še veljavni. Srbska Narodna banka objavlja, da je bil podaljšan rok za naknadno zamenjavo jugoslovenskih bankovcev po 50, 20 in 10 din. Pri podružnici NB v Kragujevcu in Nišu se bodo zamenjavali ti bankovci do nadaljnjega, pri podružnici Sabac ter pri podcentralni v Obrenovcu, Valjevu, Kruševcu, Zaječaru, Negotinu, Požarevcu in Čupriji pa do 10. decembra.

— Dobra vinška letina v Hercegovini. Vinska letina v Hercegovini je bila letos dobra. Vinogradniki so pridelali okrog 1490 vagonov grozdja, ki so ga do 80% porabili za vino.

— Italijansko-hrvatska trgovska družba. V Zagrebu je bila ustanovljena italijansko-hrvatska trgovska družba z delniško glavnico 2.500.000 kun.

— Čisti dobitek strojnih tovarn in livarn v Osijeku. Osiješke strojne tovarne in livarne so imele v letu 1941 čistega dobička 672.282 kun. Od tega so izplačale 6% dividende, 239.059 kun so pa prenesle na novi račun.

— Druga turneja hrvatskega pevskega društva »Zvonimir« po Nemčiji. Hrvatsko pevsko društvo »Zvonimir«, ki je nedavno z velikim uspehom privedlo več koncertov v Nemčiji, se pripravlja na novo turnejo. To pot si je izbralo za svoje nastope v prvi vrsti večja mesta Ostmarke.

— Organizacija mlekarstva na Spodnjem Stajerskem in Gorenjskem. Nemške upravne oblasti se zelo zanimajo tudi za mlekarstvo na Spodnjem Stajerskem in Gorenjskem. V Kranju je bila že otvorjena moderna mlekarna z dne vno kapaciteto 20.000 litrov. Velike mlekarne po nemškem vzorcu bodo v kratkem ustanovljene tudi v Mariboru, Celju, Brežicah, Ptuj, Lomžalah, Kamniku in na Jesenicah. Poleg tega bodo pa razširjene in modernizirane še stare mlekarne tako, da bo postavljeno vse mlekarstvo na Spodnjem Stajerskem in Gorenjskem na novo, mnogo širše podlagi.

— Nemško-hrvatsko bratstvo po orožju. Nekd hrvatski legionar, polniotni polkovnik, ki se je vrnil z vzhodne fronte na bolezniški dopust, je poln hvale in priznanja o vzornem tovarštvu, ki ga kažejo nemški častniki in vojaki do hrvatskih in do obroboljcev drugih narodnosti. Hrvatski listi, ki priložujejo to vest, poročajo tudi, da je dotični dobrovoljec izjavil, da so se nemški generali opetovano informirali o posebnih željah legionarjev, ki da so prav tako izborno opremljeni in preskrbljeni z vsem, kakor nemški vojaki.

— Gospodinjiski koledar za leto 1942 je v tisku. Izdaja koledarja za področje Ljubljanske pokrajine, ki je poleg tega namenjena na kratko prodajno dobo, gotovo ni dobičkonosna. To je razlog, da moramo naklado omejiti na zagotovljen krog ojemalcev. Zato naprosimo naše gospodinjice, katerim hoče biti Gospodinjiski koledar res pravi prijatelj in zanesljiv svetovalec, da ga naručijo v knjigarni Tiškovna zadruga v Ljubljani, Selburgova ulica 3. (—)

Danes, Veseli teater' ob 19.

— Spomini na čase Evgena Savojskega. Sarajevska mestna občina razširja in popravlja glavno sarajevsko ulico, ki nosi zdaj ime dr. Ante Paveliča. Ko so delavci začeli podirati zid starega pokopališča pri Alipašini džamiji, so našli starinsko sabljo in več srebrnih gumbov, ki so verjetno pripadali kakemu staremu južnoslavnu borcu. Nekateri so domnevali, da izvirajo ti predmeti iz l. 1463, ko je sultan Fatih priredil pohod na Bosno in ko je prav na mestu, kjer je zdaj Alipašina džamija, prišlo do hudih spopadov. Ko so delavci s kopanjem nadaljevali, so prvotno najdbo še izpopolnili. Našli so namreč skupno grobnico in v njej 10 lobanj, kar pomeni, da je bilo v tej grobnici pokopanih 10 vojščakov. Strokovnjaki, ki so naknadno preskali najdene stvari, trde, da izvirajo iz zadnjih desetletij 18. stoletja, ko je Evgen Savojski na svojem pohodu skozi Bosno dospel do Sarajeva. Najdene stvari so prenesli v sarajevski muzej, kjer jih bodo nadalje pregledali in nato uvrstili med ostale dragocene zgodovinske najdbe, ki jih je sarajevski muzej v vsej bivši Jugoslaviji imel največ in najbolj dragocenih.

— Smrtna kosa med beograjskimi Slovenci. V Beogradu je te dni v častitljivi starosti 81 let umrla naša rojkinja Jozefa Krebelj iz Maribora. Pokojnico, ki jo je na njeni poslednji poti spremljalo veliko število naših rojakov, so pokopali na novem beograjskem pokopališču.

— Hrvatski bojevniki iz let 1914—1918. Društvo odklonjanih bojevnikov Hrvatov iz let 1914—1918 je te dni obvestilo vse svoje člane, da jih bo 21. decembra sprejel sam poglavnik dr. Ante Pavelič. Odklonjani hrvatski bojevniki se bodo zbrali na dan sprejema v Zagrebu ter nato s 27. jaško godbo in zastavo odkorakali na Trg Stjepana Radića, kjer je Paveličev dvor. Društvo je v svojem proglašenju izrecno poudarilo, da se Srbi, Zidje in masoni svetčane povorke ne smejo udeležiti.

— Za knjižnico bolnikom na kirurški kliniki v Ljubljani so številne ljubljanske knjigarnice in tudi zasebni darovalci lepo število knjig in časopisov. Svoje pozornost so tej važni kulturni ustanovi doslej izkazali: Akademsko založba, Bibliofilska založba (g. akad. slikar Miha Maleš) pod Turnom 5, Družinski teatnik, Finančni svetnik g. Gabrielčič Niko, Kleinmayer & Bamberg, »Hram« (lastnik g. Anton Jančič), Kulturni oddelke mestne občine Ljubljane, Ljudska knjigarna, Mladinska založba, Modra ptica, Mohorjeva knjigarna, Pisatelj in novinar Mrzel Ludvik, Uprava »Našega ročca, Nova založba, Selezijanski zavod (Uprava knjžnic), Slovenska matica, E. Schwentner, Tiškovna za-

druga, Turistični odbor mestne občine ljubljanske, direktor pošte g. dr. Tavzes Janko, knjigarnar Anton Turk, naslednik, Učiteljska knjigarna (Mladinska matica), uprava »Vrtca«, uprava »Zena in dom«, življenje in svet (upravnistvo »Jutra«). — Vsem plemenitim darovalcem se v imenu bolnikov lepe zahvaljuje predstojništvo kirurške klinike v Ljubljani.

— Lebedjev — organizator komunizma v Srbiji. Iz zanimivega poročila beograjskega »Novega Vremena« povzemamo, da so te dni v Srbiji odkrili pravega organizatorja četniških in komunističnih izpačkov. Organizator tega pokreta je po izjavi velikega števila zajetih četnikov in komunistov svetnik bivšega sovjetskega poslanstva v Beogradu Lebedjev, ki se zdaj skriva nekje v zapadni Srbiji. »Novo Vreme« trdi za Lebedjeva, da je že v bivši Jugoslaviji imel v svojih rokah vso komunistično prepovedano.

— 7600 kubičkov drv brezplačno za reze. Hrvatsko ministarstvo za gozdove in rudnike je za najstromejšne zagrebške meščane nabavilo 7600 kubičnih metrov drv, ki jih bodo revčem razdelili brezplačno kot posebno zimsko pomoč.

— Mlekarstva zadruga obsejana zaradi vodnega mleka. Tržni oddelek zagrebškega mestnega poglavarstva je te dni kaznoval z globo 10.000 kun, v primeru neizplačljivosti pa s 30 dni zapore, Mlekarstvo zadruga iz Novih Čičev — Ribnice na Hrvaškem. Pri preiskavi so namreč ugotovili, da je mleko te mlekarstva zadruga vsebovalo 25—32% vode nad normalo. Če zadruga globo ne bo plačala, bo zaporno kazeno odsedel njen poslovodja Reinor. Isti dan je bila kaznovana tudi mlekarica Rozalija Bernhardt iz Zagreba, ki je prodajala 100% vodeno mleko. Vsakemu litru mleka je namreč primešala še liter vode.

— Stari časi se vračajo. Kakor v naših krajih, kjer meščani pri kmetih razno blago zamenjujejo z živili, je zdaj tudi v Beogradu. Med svetovno vojno je »Slovenski Narod« imel vsak dan po več strani oglasov, kjer so ljudje za moko nudili čevlje, za mast petroleje, za oje sladkor in podobno, zdaj pa se ti stari časi vračajo tudi v beograjskih dnevnikih. Trgovina z živili v Beogradu samem in zlasti Banatu je namreč za gotovino zdaj zelo omejena. Kdor hoče v Banatu dobiti živila, mora prinesiti čevlje, petroleje, sladkor ali kaj podobnega. Za 1 kg raznih žebelj ali kaj svinjske masti, za kavo, čaj in druge drobtine pa celo več. V Banatu zelo upošteva tudi stare obleke in čevlje, vendar pa se Beograjsčani iz razumljivih razlogov le s težavo ločijo od njih.

— Zasedanje hrvatskega gospodarskega sveta. Predsednik hrvatskega gospodarskega sveta Leonardo Grivičič je za prejšnje sobote sklical v Zagrebu sejo vseh članov sveta, ki so se na njej zbrali predstavniki celokupnega hrvatskega gospodarstva. Seji, ki so na njej razpravljali o aktualnih gospodarskih vprašanjih Hrvatske, je prisostvoval tudi hrvatski finančni minister dr. Vladimir Košak.

Iz Ljubljane

—lj Ograjitev nove slikarske razstave. V nedeljo bo v Jakopičevem paviljonu otvorjena nova slikarska razstava, ki bo med našim kulturnim občinstvom mednarodno zbudila veliko pozornost. Večjo kolekcijo slikarskih in grafičnih del bodo razstavili Riko Debenjak, Božidar Jelenc in France Mihelič. Slikarji za otvoritev razstave ne bodo postili posebnih vabil in so vsi vjudno vabljeni. Odprta bo od 7. do 24. decembra. Debenjaku je bližnja razstava prvi javni nastop po daljši boleznii, njegov tovariš Mihelič pa je prvič pripravil večjo kolekcijo, ki bo pokazala njegov napredek in razvoj. Posebna privlačnost pa bo Božidar Jelenc, ki je našim ljubiteljem umst-

Nesreče

Ljubljana, 4. decembra.

V ljubljansko bolnico so večeraj prepeljali naslednje ponesrečence. Jozica Lovrine, 34-letna delavka v Ljudski tiskarni, je precej resno ranjena na prstih desnice. Zagrabil jo je tiskarski stroj. — Alojz Prkov, 26-letni sin posestnika iz Zadvoja, ima najbrž zlomljeno hrbtnico. Doma je prelagal tramovje in mu je tram padel na hrbet. — Stana Nusdorfer, 27-letna delava v tovarni »Saturus«, je začla s prsti desnice prebiti stroju, ki jo je zagrabil in jo močno ranil. — Maku Gršarju, 32-letnemu hlapcu pri M. Robarju v Šiški, je padla deska na desno nogo in mu jo najbrž zlomila. — Jozefa Brecljnik, 54-letna mestna ubega s Karlovske ceste, je padla doma v kuhinji in si zlomila levico. — Ana Prkov, 43-letna žena posestnika iz Dobrunj, je padla z voza in si zlomila desnico. — Ana Šnubec, 65-letna mestna ubega, doma Pred Škofljo, se je peljala s tramvajem in pred magistratom izstopila prezgodaj; pri padcu si je zlomila levo nogo. — Franc Preša, univerzitetni služitelj, se je pri delu precej resno ranil na obeh rokah.

MREŽE
za postelje dobite najceneje, in sprejem v popravilo v Komenskega ul. 34. 1909

JEKOCITROL, TONOSIN, EFETUSIN,
rabljene steklenice — očiščene — kupujemo z zamaškom ali brez — »Cheostaklo«, Resljeva cesta. 1961

NIKELJ
plača najbolje — Metalia, Gosposvetška c. 16, telefon 32-88. 1962

GOMMA
Copertoni auto in sercibili, battistrada, trancature, spellatura, anelli camion, acquista Industria Gomma. — Offerte a: Societá VULCANOVA — VARESE

RABLJENO GUMO
vseh vrst plača najbolje — METALIA, Ljubljana, Gosposvetška cesta 16, telefon t. 32-88. 1960

LASTNIKA
tovornega avtomobila, ki ga imajo v vožnji ali pa imajo nima pogonskega goriva, naprosim, da bi ga posodili ali pa šel voziti blago po mestu. Plačam po dogovoru od km ali pavšalno. Reflektant naj kliče telefon številka 22-86 med 12. in 15. ure. 1963

MALIOGLASI

ODEJE
od vate in puha — nove in stare — vam zašije. — Ljubljana, Maršijl trg 2/II. 1668

POHISTVO
po naročilu in vse vrste stolov izdelujem Politirnim opravim in izvršujem vsa popravila najceneje. — Josip Zorman, Ljubljana, Breg 14. 1063

Makulatur ni papir
prodaja uprava Slovenskega Naroda, Ljubljana, Fucinijska ul. 3

PRODAM
dobro ohranjeno posteljo iz česanjevega lesa (brez posteljnine) in nočno omarico. Si-nordé, Rožna dolina, Cesta II, št. 6. 1969

VNETJE ZLEZ V GRU
vam jemlje supo — je ugotovil Rinaldi zdravnik Celstus. To tesnobo preženete, če pijete redno zdravno »Ambrozevo medicno« Pristno dobite le v — Medaral — Ljubljana, Židovska ulica 6. 1835

NUJNI POSTNI PAKETI URGENTI

giungono a destinazione contemporaneamente alle corrispondenze espresse impostate nello stesso giorno ed alla stessa ora. Sono accettati da e per tutte le località del Regno e delle Colonie italiane. Hanno corso coi treni diretti e direttissimi. Sono recapitati a domicilio per espresso subito dopo l'arrivo a destinazione. **dospejo na naslov ob istem času kakor ekspresna pisma, oddana na pošti istega dne in ob isti uri. — Sprejemajo jih v vseh krajih in za vse kraje Kraljevine Italije in kolonij. — Potujejo s direktnimi in pospešenimi brzovlaki. Na dom se dostavljajo najhitreje, takoj, ko dospejo v namenjeno postajo.**

Nunski vrt ves zazidan?

Zemljišča za nova javna poslopja v Ljubljani — Nunski vrt bodo lahko še bolje izkoristili

Ljubljana, 4. decembra. Še pred desetletjem se je zdelo, da ima Ljubljana tudi sredi mesta preveč nezazidanih parcel in da jih ne bo mogoče tako kmalu vseh zazidati. V resnici je se zdaj v nekaterih ulicah precej vrzeli, najdemo pa marsikje tudi vsaj slabo zazidane, neprimerno izrabljene parcele, vendar že zelo primanjkuje prostora za večja poslopja. Nekaterih zemljišč lastniki nečejo prodati, ker se jim zdi, da je v njih najboljše način, da denar, nekaterih parcel zdej se ni mogoče zazidati, ker služijo drugim namenom, bodisi kot dovoz k dvoriščnim posopjem ali ker na njih stoji začasna poslopja, tu in tam pa zemljišča še vedno služijo za vrtove. Številne parcele so tako drage, da jih zasebniki ne kupujejo, a za javna poslopja tudi niso primerne. Nekaterih parcel ne zazidajo, ker še ni popolne jasnosti glede regulacije ter nove stavbne črte.

Bivša banovinska poslopja

Kar smo povedali o magistratu, da ima razkropljene urade po vsem mestu, vofja do neke mere tudi za urade Visokega Komisariata. Bivša banovinska poslopja so sicer nekoliko manj oddaljena med seboj, toda v splošnem so pretresna in uradovanje je tudi zelo oteženo, ker uradi niso združeni. Tako je tehnični oddelk v Gledališki ulici, trgovinski na Erjavčevi cesti, odsek za gozdarstvo na Starem trgu, prosvetni, kmetijski in socialno zdravstveni oddelk v Pucinih ulici, odsek za agrarne posle na Bleiweisovi cesti 1 itd. Nekateri uradi so v starih poslopih, ki so služila pred čase za stanovanja. Poslopje v Pucinih ulici je bilo že nazidano, da so pridobili nadstropje za številne pisarne. V splošnem pa stiske za prostore niso mogli odpraviti in že prejšnja leta so se pečali za načrti za novo osrednje poslopje.

Zazidava Muzejskega trga

Pred leti smo opisali načrt našega znanega arhitekta prof. I. Vurnika; po tem načrtu bi bil zazidan Muzejski trg tako, da bi blok novih poslopij vezal muzej s poslopijem banovinske hranilnice ob Pucinih ulici in Subičevi ulici. Tako bi dobili tu vladno palačo, ki bi lahko vzela pod streho urade, ki so zdaj v stari palači in bi se združili drugi oddelki, tako da bi bilo uradovanje mnogo lažje. V javnost so pa tudi od časa do časa prodirali glasovi o sami prizidavi ter povečanju poslopja banovinske hranilnice na južni strani, ob sedanji podaljšani Subičevi ulici. Uresničenje vseh teh načrtov je pa bilo odvisno od regulacije Subičeve ulice. Zdej, ko je ulica podaljšana vzdolž nunskega vrta, ni več ovir v regulacijskem pogledu.

Podaljšanje Gledališke ulice čez Nunski vrt

Iz osnutka za regulacijski načrt Ljubljane pod gestom »Emona 2000« (ing. H. Pajer in ing. arh. S. Murko) razberemo, da sta projektanta razmišljala tudi o tem vprašanju, kje naj bo novo poslopje pokrajinskih uradov. Predlagata zazidavo nunskega vrta, češ, ni razloga puščati sredi mesta tako velikega zemljišča, nepristopnega javnosti, neizkoriščenega. Zato bi naj na nunskem vrtu sezidali vladno palačo. Najprej bi naj zazidali le zahodno polovico vrta nasproti novih hiš Pokojniškega zavoda in naj bi podaljšali Gledališko ulico čez vrt. Pozneje bi naj sezidali po potrebi enak vzporedni blok, tako da bi podaljšana Gledališka ulica držala skozi sklenjeni sprednji in zadnji trakt nove palače. Ta palača bi bila zvezana v višini prvega nadstropja nad Subičevo ulico s poslopijem bivše Kranjske hranilnice, ki bi bilo dozdano simetrično v istem slogu do Subičeve ulice. Na obeh straneh podaljšane Gledališke ulice bi uredili okrasne vrtove s stebri in spomeniki. Čez Muzejski trg bi potegnili še eno diagonalo, v križišču obeh diagonali pa postavili vodomet.

Nova plinarna

Med drugimi javnimi poslopij prihaja v poštev predvsem prestavitve plinarne na primernejsi kraj. Zidanje nove plinarne zunaj stanovanjskih četrti je bilo aktualno že prejšnje čase, o čemer smo pisali večkrat. Nedavno smo omenili, ko smo pisali o jubileju plinarne, da bodo lahko resno mislili na zidanje novih poslopij, ko bo poraba plina narasla še mnogo bolj, tako da amortizacija posojila za stavbne stroške ne bo preveč obutno vplivala na ceno plina. Projektanta osnutka »Emona 2000« predlagata premestitev plinarne na ogalno zemljišče med novo krožno cesto in južno železnico vzhodno od Zelene jame, torej v našo izrazito industrijsko obrt.

Kinematografsko gledališče

V trikotju med Kolodvorsko in Prečno ulico ter Sv. Petra cesto je zdej malo ljudsko kopališče. V ta trikotj sta projektanta namenila veliko kinematografsko gledališče, kakršna imajo velika mesta. Sicer pa tudi pripuščata, naj bi na tem kraju sezidali veliko javno kopališče, ki bi mnogo bolj ustrezalo svojemu namenu, kakor sedanje, ki je že zdavnaj zastarelo in je tudi mnogo pretresno.

Gasilski urad in reševalna postaja

Mestni dom je bil prvotno namenjen gasilcem, pozneje so se pa vanj vselili različni uradi in gasilci so se pritoževali, da jim vedno bolj primanjkuje prostora. Zdej Mestni dom postaja zopet »gasilski oom« in gasilci so mnogo pridobili s podzemljskimi prostori. Vendar je treba razmisljati, da bodo gasilci v bodočnosti potrebovali druge prostore. Poklicni gasilci in reševalci so združeni. Gasilci in reševalci potrebujejo veliko garažo. Po natečajnem programu za regulacijski načrt bo novo poslopje gasilnega urada in reševalne postaje na Ambroževem trgu. Projektanta osnutka »Emona 2000« sta določila, naj bi novo poslopje stalo v osi novih poslopij klinične bolnice in bi se delilo na dva krila. Sredi med njima bi pa stala garaža za gasilne in reševalne avtomobile. Pisali smo že, da bi klinična bolnica stala na desnem bregu Ljubljane, nasproti splošne bolnice.

S tem niso še našeta vsa nova javna poslopja, ki jih Ljubljana potrebuje. Naj omenimo samo še, da bo mestna občina morala prej ali slej zidati primerno poslopje za mestno policijo. Večkrat smo pa tudi pisali, kako zelo pogreša primernih prostorov okrašno načelstvo. Nerešeno je tudi vprašanje mestne bolnice, bi ki jo občina morala sezidati že zdavnaj.

Mladina na krivih potih

Kazenski zakonik upošteva njeno nezrelost in jo štiti s posebnimi določbami — Tatvina popra v »Javnih skladiščih«

Ljubljana, 5. decembra

Naš kazenski zakonik vsebuje v uvodnih paragrafi določbe o kazenski odgovornosti in kaznivosti in obravnava obče pogoje, ko storilec za svoje kaznivo dejanje ni odgovoren. Ti pogoji učinkujejo pri vseh osebah, posebej pa je upoštevana še naravna nezrelost doraščajočega, mladoletnega človeka. Dokler človek ne doraste, razumsko še ni zadostno razvit in ne more pravilno presojati dalekosežnosti in pomena svojega dejanja. Nadoletna oseba je zato posebej zaščitená tako glede kaznivosti svojih dejanj kakor tudi glede prestajanja kazni.

Nadoletniki, ki so vse osebe pod 12. letom, so za svoja dejanja različno odgovorni: otroci do 14. leta se ne smejo niti preganjati niti kaznovati, mlajši mladoletniki od 14. do 17. leta se kaznujejo le v skrajnem primeru, če so dovršili 15 let in zagrešili med vzgajanjem ali poboljševanjem v zavodu zločinstvo, med tem ko so starejši mladoletniki od 17. do 21. leta kaznivili, le da se jim kazni odmerja mnogo mileje in ne morejo biti obsojeni na izgubo častnih pravic.

Včeraj je sodišče sodilo trem starejšim mladoletnikom, ki so zagrešili tatvino. Slišali pa smo tudi poročilo matere, povabljenega, da pride povedat, kako se obnaša njen sin. Zagrešil je kaznivo dejanje in sodišče ga je za določeno dobo postavilo pod njeno nadzorstvo. »Ali gre vse v redu«, je sodnik blagohotno nagovoril stararano, zgarano ženo, ki je spoštljivo stopila predenj. »Vse, gospod sodnik, zdej se zaradi nesreče zdravi v bolnici, potem pa bo šel zopet na delo.« — »Torej ga ne bo treba dati v zavod za vzgajanje. Mislite, da se bo poboljšal?« — »Seveda mislim, glas je ženi postal odločnejši in samozavestnejši, vsi moji otroci živijo pošteno in najstarejši celo zglede skrbi zame. Zakaj bi moral ta biti izjema? Tudi on si bo moral pošteno služiti kruh.« Sodnik je bil zadovoljen, preden sta se pa poslovila, ji je še povedal, da bo moral še enkrat pred iztekom nadzorne dobe priti na poročanje.

Trije mladoletniki, ki so se morali zagovarjati, so bili vsi obsojeni. Toda v značajih teh mladih ljudi, ki jih je spridila površna vzgoja in stik s slabo tovarišijo, je bila ogromna razlika. Prvi kakor da ni niti prav občutil pomena vsega, kar se je z njim dogajalo. Ko mu je sodnik povedal kazni in sta se s tovarišem umaknila pod varstvo paznikov na klop za priče, je s skoro otroško radovednostjo in z navimnim smehljajem na ustih spraševal tovariša, kaj je to strogi zapor.

Drugemu so stroge sodnikove besede šle globoko k srcu. Več časa je prosil za milo kazni in obljubljal, da se bo poboljšal. Fant je živčno zrahljan in pismo matere o njegovi vzgoji, vplivu brezvestnega očeta, ki ga je navajal k pitju alkohola, je bilo porazno. »Gospod sodnik, to sem zadnjič naredil, je žalosten odvrnil predsedniku senata, ko ga je opozoril po sodbi, da bo prihodnjič kazni mnogo hujša. »Ko bom izpuščen, bom začel delati!« Vse je kazalo, da fant iskreno misli in da je v tistem trenutku globoko pretresen. Toda ali bo dovolj močan, da bo res kljuboval skušnjavam? Trdna pa razumevala čaka roka ne bo imela težav, mehek in popustljiv človek pa bo zanj nevarnost.

Tretji je bil popolno nasprotje prejšnjima. Zakrknjen in hladnokrven ni našel be-

sedice kesanja. V vsem zagovoru je kazal, da je že globoko zašel na zločinski pot in da je brzokone trenutke za začetek poštenega življenja že zamujen. V zagovoru se je obnašal kot star, uveden gost zatožne klopi, ki pozna že vsa pravila, koliko je treba priznati in koliko ne. Visoko kazni je dobil za svoje številne grehe, toda le rahlo je upanje, da ga bo zmožila.

Nervozna vdova in njen preodločni sostanovalec

Pred senatom sta se morala zagovarjati mlada še trikrat kaznovana vdova in njen sostanovalec. Državni tožilec ju je obtožil zaradi kaznivoga dejanja po §§ 127., 1. odst. in 302., 1. in 2. odstavek, da sta ho-

tela s silo oziroma s pretnjo, da bosta uporabila silo, ovretj državnega uslužbenca v izvrševanju njegovega službenega posla in da sta ga pri tem žalila in oklevetala.

Zaradi nekega dolga, je v avgustu prišel izvršilni organ na stanovanje obtoženke, da izvrši rubežen. Obtoženka, ki je povedala, da jo že od nekega tragičnega dogodka naprej, ki je v zvezi s smrtjo njene pokojnega moža, vedno »zasleduje« sodnja, nima svojih živcev več v oblasti. Ko je izvršilni organ stopil v njeno stanovanje, se ji je zdelo zelo nevjudno, da je imel cigarete v ustih. To in pa napoved, da ji bo odnesel radio, jo je tako razburilo, da je raztrgala izvršilni spis in mu zagrozila, »da bo odnesel krvavo glavo«, če se bo še vrnil. Njen sostanovalec pa se je rubežni uprl, češ da je aparat njegov in pozval je izvršilnega organa naj zapusti stanovanje, sicer da ga bo zadavil.

Izvršilni organ je moral potem opraviti rubežen ob sodelovanju orožnikov in zasegel je še neko vsoto denarja. Tudi za to je obtoženec trdil, da je njegova, toda izvršilni organ se na to ni oziral. Obtoženec mu je zato na javnem prostoru očital, »da mu je ukradel njegov denar«, čeprav je imel možnost učinkovito protestirati z izločitveno tožbo.

Oba sta svoje dejanje priznavala, toda še včeraj sta bila prepričana, da sta ravnala prav. »Če me pa že kaznujete, mi dajte zaporno kazni, ne denarno, ker denarja nimam« je zaključila mlada vdova, kakor da je vse skupaj malenkost, nad katero je vzvišena.

Senat je spoznal oba za kriva, vendar ne po § 127. odst. 1., temveč po 302., 1. in 2. odstavek. Vdova je bila kaznovana na 1 mesec zopora pogojno za 1 leto, njen sostanovalec pa na 20 dni in 100 lir denarne kazni pogojno za 2 leti.

Za 7182 lir popra je zmanjkalo

Konec meseca maja je neizsledeni storilec odnesel iz »Javnih skladišč« po negotovljeni poti dve 126 kg težki vreči nezmetlega popra. Poper je na mestu tatvine presipal v svoje vreče, specialni vreči pa pustil v bližini. Preiskava je sledila v razne smeri in je bilo osumljenih celo nekaj delavcev, ki so tedaj izvažali iz sosednega Prevodovega skladišča fižol. Toda uspeha vse poizvedbe niso rodile.

Prav tiste dni pa se je lotil prekupevanja s poprom F. R., ki se je moral v terek zagovarjati pred s. o. s. dr. Felaherjem zoper obtožbo po § 333., 2. odst., češ da je vedel, da je poper pridobil s kaznivim dejanjem in ga je pridobil ozir. pomagat razpečati, ter je bila vrednost stvari večja od 380 lir. Tožbi se je pridružil kot zasebni tožilec v zastopstvu »Javnih skladišč« ravnatelj Alojzij Lenček z odškodninskimi zahtevkom 7182 lir, obtoženca pa je branil dr. Dragotin Kornhauser.

Obtoženec se je zagovarjal, da mu je ponudil poper v nakup nek neznanec na dvoiščju pri »Figovcu«. Ko sta se zmenila za ceno 120 din kg, in ga je pripeljal z vozom in obtoženec pravi, da ga je bilo okoli 60 kg. Najprej da je prodajalcu dal 4000 din, ostalo pa da mu je plačal kasneje. Ko mu je sodnik predočil, da je težko verjeti, da bi mu neznanec zaupal blago, ne da bi istočasno dobil vse kupnine, je odvrnil, »da že tako pride«. Med tem je obtoženec povprašal nekega trgovca, ali bi bil interesen za nakup popra. Trговец mu je rekel, da ga mora prej videti. Zato ga je zvečer peljal k njemu in zmenila sta se za 10 kg po 150 do 160 din kg. Trговец mu je obenem dovolil, da shrani ostali poper v njegovem skladišču. Obtoženec ga je v sledečih dneh razdelil na manjše količine in ga zopet z nekim neznanecem prodajal naprej. Neznanec je nosil in ponujal po trgovinah, obtoženec je pobiral od njega denar ter mu zato plačal po 10 din od prodanega kg. Ko ni mogel vnovičiti vsega popra v Ljubljani, je ostanek prodal nekemu Ribničanu čez mejo.

Ta zagovor obtoženca pa se je v več točkah razlikoval od izpovedi pri zaslišanju na policiji in pred preiskovalnim sodnikom. Zlasti sta ga tudi bremenili izjavi trgovca in njegovega uslužbenca, da je pripeljal tri vreče in ne samo dve ter da ga je bilo, ko so ga stehali nad 100 kg.

Sodnik je izrekel krivdorek po § 333., odst. 2. in ga obsodil na 2 meseca strogega zopora, 1000 lir kazni in 100 lir povprečnice. Ker je smatral za dokazano, da je poper tisti, ki je izginil iz »Javnih skladišč« ga je obsodil tudi na plačilo 5700 lir kot povračilo škode za najvišjo po pričah ugotovljeno količino. Branilec je prijavil priziv zaradi krivde in kazni, državni tožilec pa zaradi kazni.

Viktor Meden

industrijec in trgovec

ANTON MEDEN javlja v svojem ter v imenu brata MATIJE, sester MICE, ANICE, IVANKE, LOJZKE in GENCE, nečaka VLADKA, nečakinj MASE in NADINE, svaka VLADISLAVA REGVARTA ter ostalega sorodstva vsem prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je nenadoma preminul naš iskreno ljubljani in predobri brat oziroma svak in stric, gospod

Zemski ostanki predragega pokojnika bodo prepeljani iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah v četrtek, dne 4. decembra 1941 ob 4. uri popoldne v njegov rojstni kraj Begunje pri Cerknici in bodo tam položeni v petek, dne 5. decembra ob 3. uri popoldne na domače župno pokopališče k večnemu počitku.

Sveta maša za dušnico se bo brala v sredo, dne 10. decembra t. l. ob 8. uri v cerkvi sv. Nikolaja in v soboto v Begunjah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin.

LJUBLJANA — BEGUNJE pri CERKNICI, dne 2. decembra 1941.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

Toda nesreča je hotela, da se je seznanil s Edgardjem Pipejem, kakor se je Edgar Pipe seznanil z Manzano.

Bil sem tako vesel, da sem začel prepevati. Zanzibar, ki me je slišal, je takoj prišel iz kuhinje. Široko se je zarežal, da so se zasvetili njegovi lepi beli zobje.

— Ti zadovoljen, Colombo... Ti peti... Hoče igrati?

— Seveda, seveda, dobri moj Zanzibar. Ti si moj prijatelj in ničesar ti ne morem odreči.

— Oh, Colombo, zelo dober... Zelo dober z ubogi zamorec.

— In še boljši bom, prijatelj, o tem si lahko prepričan.

— Oh, — je vzkliknil Zanzibar navdušeno, — ti ne človek, Colombo, ti bog.

Zanzibar je vzel s police dve škatli, v katerih so bile prej cigare, pomolil mi je eno in začela sva igrati na te improvizirane citre, iz katerih so se razlegali tihi, ostri zvoki.

Igrala sva eno uro, igrala dve, in zdi se mi, da bi še ne bila nehala, če bi ne bil opazil, da je že čas obedu, da zakonca Pickmann je čakata nanj.

Zanzibar je otoplo spravl škatli nazaj in se lotil kuhe. Tistega dne so bile jedi, ki sem jih prinesel svojima »prijateljema«, zelo čudne, toda Pickmannovima je obed po izprehodu teknil in brez ugovora sta pospravila vse, kar je prišlo na mizo iz Zanzibarove kuhinje.

Po obedu sta me pridržala, da bi igrali poker. Toda govorili smo v prvi vrsti o pristaniščih, kjer so formalnosti ob izkrcavanju najenostavnejše.

— Mislim, da bi bil francoski Kongo dovolj varen, — sem dejal.

— Oh, za vse na svetu bi se ne izkrcal v Kongu, — je odgovoril Pickmann. — Izkrcati se hočem v civiliziranem kraju, kjer se lahko človek zabava. Če sem že plačal vožnjo, nočem priti med zamorce, kjer bi se dolgočasil.

— Kaj pa »Rtič Dobre nade«? Kaj porečete na to?

— Kapstadt je angleški in sami veste, kakšni formalisti so Angleži.

— Torej Japonska?

— Ah, ne, med Japonce nočem, — je vzkliknila Pickmannova.

— No, potem pa res ne vem, kateri kraj bi vam svetoval. Kje smo zdej?

— Kapitan je dejal da smo blizu Kanarskega zaliva.

— No, dobro, zadostuje povedati kapitanu, da sta si premislila in da nočeta potovati na Madagaskar, temveč v Brazilijo. To bi pa še poenostavilo vajino potovanje.

— Da, prav pravite. Čudno, da že prej nisem mislil na Brazilijo. No, kaj praviš, Dolly?

Pickmannova se je strinjala z mojim predlogom. — To mi ustreza tem bolj, ker iz Brazilije ni težko priti v Argentino, — je pripomnil Pickmann. — Dobro bi bilo takoj obvestiti kapitana o tem.

— Če hočete, stopim ponj, — sem se ponudil.

— Dobro, Colombo, stopite ponj.

Odšel sem h kapitanu.

— No kaj je novega? — me je vprašal.

— Kapitan, potnika ki rada govorila z vami, — sem odgovoril.

Kapitanov obraz se je zmračil.

— Z menoj? Čemu pa? Mar nista zadovoljna? Ali ni kaj v redu na krovu?

— Ne, kapitan, mislim, da je vse v redu.

— Torej?

— Če se ne motim bi vas rada prosila za nasvet.

— Dobro, recite jima, da takoj pridem.

Vrnil sem se k Pickmannovima.

— Kapitan takoj pride. Jaz pa grem.

— Zakaj? — je ugovarjal Pickmann. — Ne, nikakor ne, vi morate ostati tu. Kaj nimava pravice imeti pri sebi kogar hočeva? Še tega bi bilo treba, da imava pravico delati, kar hočeva. Ostanite tu, Colombo kar ostanite.

Kmalu se je začelo kratko, tiho trkanje na vrata.

— Prosto! — je zaklical Pickmann.

Vstopil je kapitan. Za poset potnikov je bil oblekel praznično obleko.

Obstal je pri vratih in mečkal čepico med debelimi prsti.

Pickmannova sta se delala dostojanstvena. Kapitanu sta dala čutili, da ju mora ubogati. Vajen že od mladih nog discipline, je kapitan mirno stal.

— Kapitan, — je dejal končno Pickmann in si prižgal cigaro, — dal sem vas poklicati da bi vam sporočil, da sva svoj načrt izpremenila.

— Kakor je vas volja, — je odgovoril kapitan lahko sklonjene glave.

— Da, nepreklicno, kajti Madagaskar je predaleč. Poleg tega je pa neobljuden in pust. Krenimo torej v Brazilijo.

— Kakor želite gospod.

— In hitro hočem priti tja, slišite?

— To bo pa odvisno od vetra, on je naš gospodar.

— Da, da, to mi je znano. Če pa računamo, da nam bo naklonjen, kako dolgo bomo še rabili do Rio de Janeira?

— Približno dvajset dni morda nekaj več ali nekaj manj. Če bomo pa imeli nasproten veter, bo trajala naša vožnja še najmanj trideset dni.

— Vaša ladja je pravi polž.

— Vozi hitro, gospod, toda odvisna je od muhastega vetra kakor vse jadrnice.

— No, torej storite, kar se bo pač dalo, in izpremenite takoj smer vožnje.

— To ne gre, gospod.

— Zakaj pa ne?

— Ker nimamo več pitne vode na krovu in se moramo nekeje ustavit, da se preskrbimo z njo.

— Kje se pa nameravate ustaviti?

— V Santa Cruzu, to je najbližje pristanišče.

— In kdaj bomo po vašem mnenju tam?